

KUUESLUOKKALAISTEN UIMATAITO SEINÄJOELLA

Jari Mäkelä

Liikuntapedagogiikan

pro gradu -tutkielma

Syksy 2014

Liikuntakasvatuksen laitos

Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Jari Mäkelä, 2014. Kuudesluokkalaisten uimataito Seinäjoella. Liikuntakasvatuksen laitos, Jyväskylän yliopisto, 54 s., 1 liite.

Yhteiskunnan ja kuntien panostus kunto- ja terveysliikuntaan tulee toivottavasti lisääntymään. Kasvukeskusten merkitys vahvistuu kaupunkeihin ja taajamiin suuntautuvan muuttoliikkeen myötä. Uimataidon merkitys kansalaistaitona vahvistuu ja uimakoulu-toiminnan kysyntä kasvaa.

Oma taustani tämän tutkimuksen tekemiseen on siviilityöni, joka on Seinäjoen kaupungin liikuntatoimessa, liikuntapalveluesimiehenä. Päätin tehdä seminaarityöni ja pro gradu -tutkielmani kuudesluokkalaisten oppilaiden uimataidosta ja koulun sijainnin vaikutuksesta oppilaiden uimataitoon. Perustelen tutkielmani pohjalta uimaopetuksen tärkeyttä sekä tarpeellisuutta Seinäjoen kaupungissa.

Tässä tutkimuksessa mitattiin seinäjokelaisten kuudesluokkalaisten uimataitoa. Tutkimuksen otanta oli lukuvuoden 2013–2014 seinäjokelaiset kuudesluokkalaiset oppilaat, joiden syntymävuosi on 2001. Oppilaat olivat 25 koulusta ja otanta oli 683 oppilasta. Tutkimukseen kuului Pohjoismaiden yhtenäinen 200m uimataitotesti. Siinä kriteerinä on, että henkilö pudottuaan uintisyvyiseen veteen ui yhtäjaksoisesti 200m, josta vähintään 50m selällään. Koulun sijainti ja perustiedot kysyttiin lomakkeella luokkahuoneitilassa. Tutkimus on kvantitatiivinen eli määrällinen.

Tutkimuskysymyksinä olivat: Onko koulun sijainnilla merkitystä 6-luokkalaisten uimataitoon? Millainen on seinäjokelaisten 6-luokkalaisten uimataito? Onko uimataidossa sukupuolten välisiä eroavaisuuksia? Sekä mitä eroavaisuuksia kohderyhmän 200 metrin uimataitotestin tuloksilla on valtakunnallisiin ja pohjoismaisiin tuloksiin?

Tutkimuksen tulokset osoittivat 200 metrin uimataidon osalta, että seinäjokelaisista kuudesluokkalaisista 87 % oli uimataitoisia. Tulos oli keskimääräistä parempi, kun sitä verrataan kansallisiin ja pohjoismaisiin uimataidon mittauksiin. Sukupuolten välinen vertailu osoitti, että pojat ovat keskimääräisesti hiukan edellä uimataidossa, mutta tilastollisesti merkittävää eroavaisuutta tyttöjen ja poikien välille ei syntynyt. Tulokset osoittivat myös, että uimataito oli parempi niillä oppilailla, joiden koulu sijaitsi lähimpänä Seinäjoen uimahallia. Vaikka erot eivät olleet tilastollisesti merkitseviä, niin oppilaiden uimataito heikkeni sitä mukaa mitä kauempana koulu sijaitsi uimahallista. Asuinpaikan etäisyyttä uimahallista ei tutkittu tässä tutkimuksessa. Oppilaista osa asuu lähempänä toisen kunnan tai kaupungin uimahallia.

Avainsanat: uimataito, kuudesluokkalaiset oppilaat, Seinäjoen kaupunki, uimataito

ABSTRACT

Jari Mäkelä, 2014. Swimming skill of sixth grade students in Seinäjoki. Department of Sport Sciences, University of Jyväskylä, Master's Thesis, 55 p., one appendix.

Society and local government investment in health and fitness exercise hopefully will increase. role of the center of growth will increase. Swimming skills as civics will strengthen and demand of swim school will grow.

I chose this topic because I work as a sport service supervisor. I did my diploma work and master's thesis of sixth grade students swimming skills and if location of the school has impact on swimming skills. Because of my research I think it is very important and necessary to teach students to swim in the city of Seinäjoki. I examined if the location of a school or students hobbies has influence to swimming skills.

Purpose of this thesis is to examine swimming skills of sixth grade students in Seinäjoki. The sample was sixth grade students during academic year 2013-2014. Students were born in 2001. They were from 25 different schools and the sample size was 683. Swimming skills test contained in the Nordic countries unified 200 meters swimming skill test. Criterion is after falling into water swim continuously 200 meters, of which at least 50 meters back. Schools location and other basic information was asked in a classroom. The research is quantitative. Quantitative research method is used if you get numbers as a result.

My research problems were: Does location of school have influence on students swimming skills? What kind of swimming skill do students have? Are there any differences between boys and girls? Are there any differences between results from the test in Seinäjoki and national or Nordic?

Results of my research show that 87 % of students are able to swim. Compared to national and Nordic levels, students in Seinäjoki were better swimmers. Boys were on average a little bit better than girls but there were no statistical differences.

Keywords: Swimming skills, sixth grade students, City of Seinäjoki, Nordic 200 meter swimming test

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ.....	2
ABSTRACT	3
1 JOHDANTO	1
2 TIETOA SEINÄJOESTA	3
2.1 Seinäjoen historiaa.....	3
2.2 Seinäjoki-info	6
2.3 Seinäjoen kaupungin perusopetus	7
2.4 Seinäjoen uimahalli ja uimakoulut.....	9
3 UIMATAITO KANSALAISTAITONA.....	11
4 UINNINOPETUS SUOMESSA	13
4.1 Uimakoulut aloittavat toimintansa.....	14
4.2 Uinninopetus peruskouluissa.....	16
4.3 Kunta koululaisuinnin toteuttajana	21
5 PERUSKOULUN KUUDESLUOKKALAINEN JA UIMATAITO.....	22
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	28
6.1 Tutkimuksen tavoitteet ja menetelmät.....	28
6.2 Koehenkilöt	30
6.3 Uimataitotesti	31
6.4 Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti.....	31
6.5 Tulosten tilastollinen käsittely	33
7 TUTKIMUKSEN TULOKSET	34
8 POHDINTA	39
8.1 Tutkimusten tulosten tarkastelua.....	39
8.2 Tulosten vertailtavuus valtakunnallisiin ja pohjoismaisiin	39
8.3 Tutkimuksen menetelmät.....	433
8.4 Jatkotutkimuksia.....	44

LÄHTEET.....	45
LIITTEET.....	48

1 JOHDANTO

Ihmisen yhdeksi perusliikuntataidoksi määritellään uimataito. Uimataito on ollut merkittävä liikkumis- ja selviytymismuoto tuhansien vuosien ajan. Esihistoriallisena aikana uimataito oli selviytymistaito, joka piti ihmisen hengissä veden varaan jouduttaessa. Uimataito on kaiken vesiturvallisuuden perusta ja siksi uimataitoa pidetään tärkeänä kansalaistaitona. Uiminen eri muodoissaan antaa erinomaiset mahdollisuudet harrastaa liikuntaa vauvasta vaariin, minkä osoittavat myös liikuntaharrastustilastot ja uimahallien suuret kävijämäärät. Uimataitoinen henkilö voi nauttia lukuisista veteen liittyvistä harrastuksista, kuten veneilystä, surffailusta, sukeltamisesta, melonnasta ja vaikka vesihiihdosta. Uimaan opettelu on opettelua elämään veden kanssa. Uimaopettaja antaa oppijoilleen uimataidon välityksellä mahdollisuuden aivan uuteen maailmaan – veden maailmaan. (Hakamäki ym. 2007, 9.)

Uiminen on kuntoliikunnan ja kansalaistaidon lisäksi myös yksi maailmanlaajuisesti suosituimmista kilpaurheilulajeista. Välineiden ja varusteiden osuus uinnissa on häviävän pieni, koska uimarin oma vartalo on merkittävämpi tekijä kuin ulkoiset välineet ja varusteet. Uiminen on merkittävä liikunnan harrastusmuoto, joka on yhteydessä myös muuhun liikkumiseen. Liikunnalliset harrastukset tukevat toisiaan. Perusmotoriikan taitojen hallitseminen sekä niiden kehittyminen lapsuuden ja nuoruuden herkkyykskausilla tukevat uimaan oppimisen taitoa. (Miettinen 1999, 324.)

Suomessa kuudesluokkalaisten lasten perusopetuksen tavoitteisiin on kirjattu 200 metrin uimataidon hallitseminen. Uimataidon tärkeys on huomioitu opetushallituksen opetussuunnitelmien sisällöissä. Lapsi on uimataitoinen, jos hän syvään veteen jouduttuaan osaa uida 200 metriä, josta 50 metriä selällään (Hakamäki & Rajala 2006, Rajala & Kankaanpää 2011). Koulujen uinninopetus tukee lasten uimaan oppimista, mutta se ei pelkästään riitä. Uintia pitäisi harrastaa myös kouluajan ulkopuolella. Työssäni tulen tarkastelemaan koulujen sijainnin vaikutusta uimataitoon ja oppimiseen. Itseäni kiinnostaa Seinäjoen kaupungin kuudesluokkalaisten uimataito ja koulujen sijainnin vaikutus uimataitoon. Onko oppilaille eroja uimataidon hallinnassa koulun sijainnista johtuen? Tutkimuksessa tarkastelen tyttöjen ja poikien eroa uimataidossa sekä myös erityisluokkien uimataitoa.

Samaa mittaria on käytetty Liikunnan ja kansanterveyden edistämissätiön (LIKES) tekemissä tutkimuksissa 2000, 2004, 2006 ja 2011, joten pystyn vertailemaan tuloksia kaikkien suomalaisten ja seinäjokelaisten kuudesluokkalaisten välillä.

2 TIETOA SEINÄJOESTA

Seinäjoki on Etelä-Pohjanmaan maakunnan keskus ja yksi Suomen voimakkaimmin kasvavista kaupunkikeskuksista. Seinäjoella on noin 60 000 asukasta. Yhdeksän kunnan muodostamalla Seinäjoen kaupunkiseudulla asukkaita on n. 150 000. Seinäjoki tarjoaa laadukasta koulutusta aina peruskoulusta yliopistotasolle ja työpaikkoja. Suomen kuudenneksi suurimman markkina-alueen keskuksena Seinäjoki omaa erittäin kilpailukykyiset ja houkuttelevat kaupan palvelut. Viihtyisä kaupunkiympäristö, lyhyet välimatkat ja monipuoliset asumismuodot leimaavat kaupungin arkea. Seinäjoki tunnetaan akateemikko Alvar Aallon suunnittelemaasta ainutlaatuisesta hallinto- ja kulttuurikeskuksesta sekä virkeistä kesätapahtumistaan: Provinssirock, Tangomarkkinat ja Vauhtiajot houkuttelevat vuosi toisensa jälkeen kymmenet tuhannet ihmiset viihtymään Seinäjoen kaupungissa. (Seinäjoen kaupungin internetsivusto.)

2.1 Seinäjoen historiaa

Etelä-Pohjanmaan historiasta kirjoitetaan seuraavasti. ”Etelässä olivat Suomi ja Häme, kun Suomi alkoi tarkoittaa laajempaa aluetta edelliseen tarvittiin lisämääre Varsinais-Suomesta, Hämeestä ja Satakunnasta katsoen metsien takana oleva ilmansuunta oli Pohja ja siellä oleva maa Pohjanmaa. Hämeestä ja Satakunnasta pohjoiseen muodostui Pohjanmaa, idemmäksi Karjalasta ja Hämeestä pohjoiseen aikanaan Savo. Ruotsiksi Pohjanmaa on Österbotten, ilmansuunta on toinen kuin Suomesta katsoen. Sen rantoja huuhtoo Itämeren lahti, jonka nimi on suomeksi Pohjanlahti ja ruotsiksi Bottniska vikén. Ruotsalaiselle Pohjanlahden laidoilla ovat Västerbotten ja Österbotten. Edellinen on suomalaisillekin Länsipohja, mutta jälkimmäinen ei olekaan Itäpohja, vaan Pohjanmaa. Tässä tapauksessa nimeäminen on tapahtunut suomalaisten omilta jalansijoilta pohjoiseen katsoen, toisin kuin Itämeren kohdalla.” (Salokangas 2006, 18.)

Seinäjoen esihistoriasta kirjoitetaan seuraavasti: ”Kun katselee nykypäivän Seinäjokea, joka tavattomalla vauhdilla laajenee, ei helposti tule ajatelleeksi, että nykyisen kaupungin keskustan vaiheilla kerran lainehti meri. Nykyisen Itämeren paikalla aikoinaan olleen Litorinameren vedethän peittivät alleen vielä 2000 e.Kr. suurimman osan nykyistä Etelä-Pohjanmaata ja sen rantavedet huuhtoivat seutuja, jotka nyt ovat peninkulmien päässä rannikosta. Nykyään viljava ja vauras lakeus oli silloin vielä merenpohjaa; vain joitakin saaria näkyvissä. Kiinteän maan ranta kulki nykyisten Ilmajoen – Seinäjoen – Lapuan - Kauhavan pitäjien kautta suunnilleen niillä seuduilla, missä nyt kulkee 50 metrin korkeuskäyrä. Seinäjoen kohdalla meri työnsi pitkän lahdekkeen sisämaahan. Jos ajatellaan nykyistä Seinäjokea, niin tämän lahdekkeen ranta kulki pitkin Jouppilan kylän länsireunoja lähelle Piirisairaalan aluetta (nykyinen Törnävän alue), kääntyi siellä joen itäpuolelle kulki vesitornin paikkeilta itään päin rautatieaseman eteläpuolelle Kapernaumille, josta se pitkin viljelysaukean reunoja noudatellen eteni Nurmoon päin. Silloiset ilmastolliset olosuhteet lienee rinnastettavissa nykyisin Etelä-Ruotsissa ja Tanskassa vallitseviin. Tammi, jalava ym. jalot lehtipuut sekä pähkinäpensas kasvoivat aivan yleisinä seudullamme. Tällaiselta näytti maisema silloin, kun ihminen näillä seuduilla tietävästi ensikertaa liikkui. Tutkimusten mukaan noin 4000 vuotta sitten täällä oli inhimillistä, siitä elämää on selviä todisteita. Onhan Seinäjoen kivilautisten esinelöytöjen lukumäärä aika runsas, lähes 50 kappaletta joita säilytetään museoissa”. (Alanen 1970, 9.)

Ensimmäiset maininnat Seinäjoen kylästä ovat 1550-luvun lopulta. 1600-, ja 1700-luvuilla Seinäjoella oli maakirjataloja, mutta hallinnollisesti alue kuului Ilmajoen pitäjään. Vuonna 1798 perustettiin Östermyran ruukki ja sen ympärille syntyi teollisuutta ja maataloutta. Kulkureittinäkin käytetyn Seinäjoen ympärillä olevalle alueelle muodostui ennen pitkää Suur-Ilmajoen Seinäjoen kylä. (Alanen 1970, 21.)

Seinäjoen kunta perustettiin vuonna 1868. Vahvan kehityssysäyksen kunnalle antoi 1880-luvulla rautateiden rakentaminen, joka loi edellytyksiä liike-elämälle ja maakunnallisten laitosten, kuten sairaalan, sijoittumiseen paikkakunnalle. Seinäjoen asemanseudusta muodostettiin suppean itsehallinnon taajaväkinen yhdyskunta vuonna 1921, sillä rautatien myötä Seinäjoen asutuksellinen painopiste oli siirtynyt Törnävältä asemanseudulle. Seinäjoki oli yhtenä kuntana vuoteen 1931, jolloin tehtiin jako Seinäjoen kauppalaksi ja Seinäjoen maalaiskunnaksi. Sodan jälkeen 1940-luvun lopulla ja 1950-luvulla muuttohalukkuus kauppalaan kasvoi ja liikenneyhteyksien parantuessa myös

talouselämä monipuolistui. Vuonna 1959 maalaiskunta ja kauppala muuttuivat yhdeksi kunnaksi, Seinäjoen kauppalaksi. Taajaman pinta-ala oli silloin 10 neliökilometriä, kun ympäröivä maaseutu puolestaan oli 11-kertainen. Seuraavana vuonna 1960 Seinäjoki sai kaupunkioikeudet. Seinäjoen kaupunki kehittyi nopeasti koko suomenkielisen Etelä-Pohjanmaan kaupan ja palveluiden keskuksena. Seinäjoen kuntarajat muuttuivat vuonna 2005, kun Seinäjoki ja Peräseinäjoki yhdistyivät uudeksi Seinäjoen kaupungiksi. Samalla myös Seinäjoen ja Peräseinäjoen välissä sijaitsevat, Ilmajokeen kuuluneet Lehtimäenkylä, Honkakylä ja Ojajärvenkylä liitettiin uuteen kaupunkiin. Seuraava kuntaliitos oli vuorossa jo neljän vuoden kuluttua 1.1.2009, jolloin Nurmon ja Ylistaron kunnat sekä Seinäjoen kaupunki liittyivät yhteen. Muodostuneessa kaupungissa oli tuolloin noin 56 000 asukasta. Seinäjoen kaupungin asema keskisuurena suomalaiskaupunkina ja maakuntakeskuksena on vahva. Kaupungin voimakas kasvu ja panostus koulutukseen ja kehittämiseen on avannut uusia mahdollisuuksia koko maakunnalle (Seinäjoen kaupungin internetsivusto, kuvio 1.)

2.2 Seinäjoki-info

TAULUKKO 1. Seinäjoki pähkinänkuoressa (Seinäjoki, Tietoa taskuun 2013).

Vuosi	Asukasluku	Maapinta-ala	Perustettu	Vero%	Työllisyysaste
2013	60 004	1469 km ²	1868	19,75	72,8
1960 kaupunki					
2012	59 556	1469 km ²		19,75	72,8
2007	36 751	641 km ²		19,00	68,6

KUVIO 1. Seinäjoen kartta, 2009 lähtien Seinäjoki (Seinäjoen kaupungin internetsivusto).

2.3 Seinäjoen kaupungin perusopetus

Seinäjoen kaupungissa on 28 koulua, jotka järjestävät perusopetusta alakoululaisille. Seinäjoella 25 koulua järjestää opetusta kuudesluokkalaisille. Viidessä koulussa järjestetään opetusta 7–9. luokkalaisille. Oppilaita kaupungin peruskouluissa on noin 6100 ja 683 oppilasta kuudensilta luokilta kirjattiin olevan uimatesteissä mukana (Seinäjoen kaupungin internetsivusto).

TAULUKKO 2. Seinäjoen koulut, oppilasmäärät ja etäisyydet uimahallista

Koulu	Oppilasmäärä	Tyttöjä	Poikia
Etäisyys koululta uimahallille alle 5 km			
Alakylä	52	23	29
Jouppi	16	8	8
Kivistö	33	13	20
Lintuviita	43	23	20
Marttila	62	30	32
Pohja	22	15	7
Törnävä	56	28	28
Etäisyys koululta uimahallille 5 – 10 km			
Halkosaari	17	9	8
Hyllykallio	87	40	47
Keski-Nurmo	26	12	14
Kärki	38	18	20
Niemistö	19	7	12
Pajuluoma	30	13	17
Valkiavuori	67	38	29

Koulu	Oppilasmäärä	Tyttöjä	Poikia
Etäisyys koululta uimahallille Yli 10 km			
Alaviitala	7	3	4
Asema	7	2	5
Haapaluoma	4	2	2
Honkakylä	3	1	2
Isokylä	8	3	5
Kitinoja	11	7	4
Kihniä	4	3	1
Kirja-Matti	32	17	15
Koura	5	3	2
Toivolantanta	22	11	11
Topparla	12	4	8

Seinäjokelaisia kuudesluokkalaisia oppilaita on yhteensä 683, josta tyttöjä 333 ja poikia 350. Uimahalli-urheilutalo sijaitsee Seinäjoen ydinkeskustassa. Alle 5 kilometrin päässä uimahallista on 7 koulua, joissa on yhteensä 284 oppilasta, tyttöjä 140 ja poikia 148. Määrällisesti saman verran oppilaita kouluissa on 5–10. kilometrin päässä uimahallista eli 284 oppilasta, joista tyttöjä 137 ja poikia 147, koulujen lukumäärän ollessa myös 7. Seinäjoella on yli kymmenen kilometrin päässä uimahallista 11 koulua, jotka ovat myös selvästi pienempiä oppilasmääriltään. Niissä oppilaita on yhteensä 115, tyttöjä 56 ja poikia 59. (Taulukko 2.)

Seinäjoella on merkittävän suuri määrä kyläkouluja ja Seinäjoen kaukana keskustaajamasta sijaitsevat koulut ovat oppilasmäärältään pieniä. Pienten kyläkoulujen liikunnan harrastusmahdollisuudet ovat rajalliset. Yleensä pienillä kouluilla liikunnan harrastusmahdollisuudet rajoittuvat koulun kenttäalueeseen, jääkiekkokaukaloon sekä kylällä olevaan kuntosaliin. Seinäjoella muutamilla pienillä kouluilla on käytettävissä koulun liikuntasali sisäliikuntaa varten. Seinäjoella liikuntapaikkojen ja koulujen urheilualueiden hoidosta vastaa Seinäjoen kaupungin liikuntapalvelut. Kaikki Seinäjoen koulut käyttävät kaupungin ylläpitämiä liikuntapaikkoja.

2.4 Seinäjoen uimahalli ja uimakoulut

Seinäjoen Uimahalli - Urheilutalo on Seinäjoella sijaitseva urheilurakennus, jonka yhteydessä toimii sekä uimahalli, että urheilutalo. Urheilutaloa kotihallinaan käyttävät mm. salibandyseura Seinäjoen Peliveljet sekä lentopalloseura Kuutoset Volley. Seinäjoen Uimahalli - Urheilutalo on rakennettu vuonna 1977. Uimahalli on peruskorjattu vuonna 2006 ja urheilutalo vuonna 2013. Uimahalli jakautuu kahteen eri allasosastoon: isoon allasosastoon ja monitoimiallasosastoon. Isolla allasosastolla on kolme allasta ja vesiliukumäki. Iso allas on kooltaan 25x18 metriä ja on 1,2-2 metriä syvä. Opetusallas on kooltaan 12 x 8 metriä ja syvyydeltään 0,6-0,8 metriä. Lisäksi on 12 x 12 metrin hyppyalas, jonka syvyys on 4 metriä. (Seinäjoen kaupungin internetsivusto.)

Seinäjoen sisäliikuntapaikoilla (hallit) kävi vuonna 2013 runsaasti asiakkaita. Liikuntatiloissa kävi yhteensä n. 590 000 henkilöä. Vuonna 2012 yhteiskävijämäärä oli n. 571 000. Kävijämäärä oli vuonna 2013 korkea huolimatta urheilutalon remontista. Seinäjoen uimahalli-urheilutalolla oli yhteensä vuoden 2013 aikana n. 290 000 käyttäjää, josta uimahallissa n. 230 000 ja muissa tiloissa (pallohalli, kuntosali ja painisali) n. 60 000 kävijää. Seinäjoen uimahallissa käy parhaimmillaan päivässä yli 1000 ihmistä. Hallin käyttöaste on erittäin korkea. Hallin käyttäjät ovat eri-ikäisiä. Hallissa pidetään liikuntapalveluiden järjestämänä koululaisten uimakoulut syyskuusta – toukokuuhun. Uimahallilla järjestetään viikoittain useita erilaisia ohjattuja ryhmiä kaikenikäisille liikkujille. (Seinäjoen kaupungin internetsivusto.)

Kesäisin Seinäjoen liikuntapalvelut järjestää lapsille uimakouluja, joissa on vuosittain paikkoja n. 800 lapselle. Kesän uimakoulut järjestetään kaikki sisätiloissa Seinäjoen uimahallissa. Kesällä järjestettävät uimakoulut ovat erittäin suosittuja, sillä useita vuosia kaikki varatut ja mahdolliset paikat ovat täyttyneet seinäjokelaisista lapsista. Uimaopetuksesta vastaa Seinäjoen kaupungin liikuntapalvelut ja opettajina toimivat vaadittavan koulutuksen suorittaneet uinninopettajat. Liikuntapalveluilla on useita uimaopettajia kesän uimakouluissa. Kouluille järjestetään uimakouluja syyskuun – toukokuun välisellä ajalla. Koulujen uimaopetus on suunnattu kaikille luokka-asteille ohjatusti esikoulu-
laisista aina peruskoulun yhdeksännelle luokalle asti. (Seinäjoen kaupungin internetsivusto.)

Seinäjoen kaupungin toimesta ylläpidetään 10 uimapaikkaa, jotka sijaitsevat erilaisten vesistöjen varrella Seinäjoen kaupungin alueella. Viidessä uimapaikassa on kesä-heinäkuussa valvonta klo 8- 22 välisenä aikana. Valvotut uimapaikat sijaitsevat pienehköjen lampien ja tekojärvien rannoilla. Tanelinrannan uimapaikka on kävijämääriltään suosituin, sillä siellä käy aurinkoisina päivinä noin 700 uimaria ja auringon ottajaa. Kalajärvellä, joka sijaitsee Peräseinäjoella käy uimareita myös runsaasti, sillä päivittäinen kävijämäärä on lähes yhtä korkea kuin Tanelinrannassa. Kalajärvellä on myös samassa ympäristössä karavaanareiden alue ja yksityisen yrittäjän järjestämää liiketoimintaa. Kantakaupungin alueella sijaitsee Sahalammen ja Kyrkösjärven uimapaikat, joissa on myös kesäisin kaupungin toimesta järjestetty valvonta. Sahalammella ja Kyrkosjärvellä käy päivittäin noin 400 ihmistä nauttimassa auringosta sekä uimisesta. Veneskosken uimapaikalla on myös järjestetty valvontaa kaupungin toimesta. Veneskoskella käy huomattavasti vähemmän ihmisiä päivittäin, eli noin 200 ihmistä. Valvotuilla uimapaikoilla uinninvalvojia on töissä vuosittain 15 henkilöä ja heidän tehtäviinsä kuuluu valvonnan lisäksi yleinen järjestyksen ylläpitäminen sekä siisteydestä huolehtiminen. Seinäjoella on lisäksi viisi uimapaikkaa, jotka ovat kaupungin ylläpidettäviä, mutta niissä ei ole valvontaa. Valvomattomia uimapaikkoja Seinäjoella ovat: Törnävän uimaranta, Kiikun uimaranta, Ylistaron ´apteekkarin ranta´, Ylistaron Rajamäen monttu sekä Malakosken uimapaikka. Terveystarkastaja tekee säännöllisin väliajoin kaupungin uimapaikoille veden laatua mittaavat tutkimukset sekä vuosittain tehdään uimarannan turvallisuuden tarkastuslistan mukaan paikkojen seuranta ja tasoa vaativat mittaukset. (Seinäjoen kaupungin internetsivusto.)

3 UIMATAITO KANSALAISTAITONA

Uinti on ihmisten perustaito ja sitä se on ollut jo kauan tarkastellessa historiaa taaksepäin. Ihmiskunta on levittäytynyt maapallolle vedestä huolimatta, eli ihminen on joutunut tulemaan toimeen aina veden kanssa sekä veden äärellä. Aikaisimmat todisteet ihmisen uimataidosta löytyvät egyptiläisten piirtokirjoituksista vuosituhansien takaa. Eriytyisesti kuninkaalliset ovat piirtokirjoitusten mukaan uineet ja olleet veden kanssa tekemisissä. Kreikkalaisten uimataidosta Herodotos todistaa kirjoituksillaan merisodasta vuonna 479 ennen ajanlaskua, jossa kreikkalaisten ja persialaisten laivat törmäsivät yhteen. Seurauksena oli useiden persialaisten hukkuminen, kreikkalaisten uudessa rantaan. (Ritanen-Närhi & Pellinen 2004, 10–11.) Ennen nykyisen ajanlaskun alkua spartalaisten ja roomalaisten tapana oli lukea jokainen, joka ei osannut uida, pahoin kasvatetuksi (Mustonen 2006, 13).

Uimataito määritellään suomalaisten kansalaistaidoksi (Opetushallitus ym. 2008, 2). Suomi on tuhansien järvien maa. Uimataito ja sen kehittäminen on erittäin tärkeää ja välttämätöntä opettaa koulussa oppilaille. Lapsena opittu uimataito hallitaan myös ihmisen ikääntyessä, jolloin uiminen on miellyttävä liikuntamuoto. (Ritanen-Närhi & Pellinen 2004, 27–28.)

Uskosta veden parantavaan voimaan oli osoituksena se, että Euroopassa oli 1700- ja 1800-luvulla tuhansia terveyskylpylöitä. Ne olivat säätyläisten suosimia matkakohteita. Kylpylöissä ei vaan pidetty mineraalivesidieettiä, vaan siellä nautittiin sekä kuumista, että kylmistä kylvyistä. Myös uintia avovedessä harjoiteltiin. Suomessa uimaopetuksen varhaisvaiheessa vaikutti italialaissyntyinen miekkailumestari ja voimistelunopettaja Gustaf Mauritz Pauli. Hän julkaisi vuonna 1829 Tukholmassa uimaoppaan. Pauli perusteli uimataidon merkitystä monipuolisesti. Uiminen on ”liikuntaa tarjoavaa kylpemistä” ja sellaisenaan lääke moneen vaivaan. (Ilmanen 2006, 16-17.)

Uinninopetus oli alussa harvinaista ja vedessä lähinnä oleiltiin ja peseydyttiin (Vienola, 2007,13.) Uinninopetus ei saanut suuria yleisömassoja liikkeelle alkuaikoinaan, vaan vaati kovaa työtä asian eteen. Muutamassa kymmenessä vuodessa tilanne parantui huomattavasti ja vuonna 1887 Suomi sai ylpeänä esitellä ensimmäisen uimaseuransa Helsingfors Simsällskapin (HSS). HSS:n perustava kokous pidettiin tammikuun 27 päivänä

1887 maineikkaassa hotelli Kleinehissa kauppatorin reunassa, meren tuntumassa Pohjoisesplanadin ja Katariinankadun kulmassa. (Mustonen 2006, 15.)

Suomalaisten aikuisten uimataito on viimeisten vuosikymmenien tutkimusten (Kurki & Anttila 1999, 46–47; Hakamäki & Rajala 2006, 19) mukaan pysynyt jokseenkin samana. Vuoden 2006 uimataitoon liittyvässä tutkimuksessa (Hakamäki & Rajala 2006) todetaan, että 15–64 vuotiaista aikuisista uimataitoisia on 64 prosenttia. Uimataito kuitenkin vaihtelee huomattavasti ikäryhmittäin. Keski-ikäisten uimataito on selvästi heikompi kuin nuorempien ikäryhmien. 15–24 vuotiaista noin 80 prosentilla on riittävä uimataito, kun taas 55–64-vuotiaiden ikäryhmässä vain puolet osaa uida. Myös sukupuolten välillä esiintyy eroja. Miesten uimataito (68 prosenttia) on hieman naisia (60 prosenttia) korkeampi. Alueellisia eroja esiintyy siten, että Uudellamaalla on eniten (71 prosenttia) uimataitoisia. Pohjois-Suomessa vain 48 prosenttia osaa uida pohjoismaisen uimataidon määritelmän mukaisesti. (Hakamäki & Rajala 2006, 19–21, 24.)

Uimataidolla on suuri merkitys myös kuntoliikunnan näkökulmasta. Kuntouimareille uimataito mahdollistaa tehokkaan tavan liikkua. Uimalla voi huolehtia niin fyysisestä kuin psyykkisestä kunnosta. Hyvällä fyysisellä kunnolla on positiivinen vaikutus henkiseen vireyteen. Uimataidon oppiminen mahdollistaa niin lasten kuin aikuisten monipuolisen liikkumisen vedessä. Uimaria kannatteleva vesi elementtinä sopii hyvin ylipainoisille sekä tuki- ja liikuntaelinten vaivoista kärsiville. Fyysisen kuntoutuksen muotona vesiliikunta sopii koko väestölle. Lapsena opittu uimataito hallitaan myös ihmisen ikääntyessä, jolloin uiminen on miellyttävä liikuntamuoto. (Ritanen-Närhi & Pellinen 2004, 27–28.) Vedessä liikkumisesta nauttivat lapset ja aikuiset. Uimista ja leikkimistä vedessä pidetään liikkumisen muotona. Uimataidon antamat mahdollisuudet säilyvät koko elämän ajan. Rannoilla ja uimahalleissa vietetty vapaa-aika antaa koko perheelle yhteisiä muistoja. (Anttila 2002, 112–114.)

Uimahallit ja kylpylät ovat kehittyneet monipuolisiksi toimintakeskuksiksi. Suomessa on noin 250 uimahallia ja kylpylää, joista suurin osa on pieniä tai keskikokoisia kunnallisia uimahalleja. Asiakaskäyntejä on vuosittain noin 20 miljoonaa. Keskimäärin uimahallissa käy 120 000 asiakasta vuodessa. (Hakamäki ym. 2007, 213.)

4 UINNINOPETUS SUOMESSA

Uimakouluja järjestävät pääosin maamme kunnat. Koulutoimi vastaa koulujen uimaopetuksesta ja kuntien liikuntatoimet muusta kunnan järjestämästä uimakoulutoiminnasta. Uimaseurat tai muut kerho- ja vapaa-aikatoimintaa tarjoavat palveluita sekä myös yksityiset ammatinharjoittajat ja yritykset voivat järjestää uimakouluja. Kaikissa tapauksissa uimakoulun opettajan tulee olla tehtävään koulutettu. Uimaopetuksesta vastaavan henkilön on oltava lisäksi yli 18-vuotias. Uimaopettajan sijaisena voi toimia ainoastaan henkilö, joka on saanut asianmukaisen uimaopettajakoulutuksen. Henkilöstön johtamisesta ja rekrytoinnista vastaavalla henkilöllä on oltava laaja-alainen koulutus vesiliikunnasta sekä kokemusta henkilöstöhallinnosta ja vastuukysymyksistä. (Hakamäki ym. 2007, 47.) Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton (2008) suositusten mukaan, uimaopettajalta vaaditaan hyväksytysti suoritettu uimaopettajankurssi tai allasmestarikoulutus. Opetuksen järjestäjän, yleensä kunnan, tehtävänä on taata turvallinen opetusympäristö kaikessa koulun toiminnassa. Erityinen vastuu opetuksen järjestäjälle lankeaa silloin, kun opetustilat tai opetusolosuhteet eivät ole yksinomaan sen määrättävissä tai hallittavissa. Tällainen tilanne syntyy tavallisesti koulun ulkopuolisessa toiminnassa kuten leirikouluissa, kouluretkellä ja liikunnassa, jossa opetuspaikat on etsittävä koulun tilojen tai pihapiirin ulkopuolelta. (Opetushallitus ym. 2008, 5.)

Kansanterveyden ja hyvinvoinninlaitos selvitti aikuisten uimataitoa osana aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys – tutkimusta keväällä 2006. Tutkimuksen mukaan 64 prosenttia 15-64 –vuotiaista oli uimataitoisia. Vastaava tutkimus tehtiin myös keväällä 1998, jolloin 64 prosenttia aikuisista ilmoitti omaavansa riittävän uimataidon sekä keväällä 2003, jolloin 66 prosentilla aikuisista oli riittävä uimataito. Aikuisten uimataito vaihtelee huomattavasti ikäryhmittäin. Keski-ikäisten uimataito on selvästi heikompi kuin nuorempien ikäryhmien. 15-24-vuotiaista noin 80 prosenttia omaa riittävän uimataidon, kun taas 55-65-vuotiaista puolet osaa uida. Miesten uimataito on tämän tutkimuksen mukaan parempi kuin naisten, sillä miehissä 68 prosenttia osasi uida. Iän lisäksi kouluvuosien määrä ja asuinpaikka ovat tärkeät uimataitoa selittävät muuttujat. (Hakamäki & Rajala 2006)

Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan liikunta on toiminnallinen opetusaine, jossa edetään leikkien ja pelien kautta kohti omaehtoista liikkumista. Liikunnan tavoitteena on vaikuttaa positiivisesti oppilaiden fyysiseen ja psyykkiseen kasvuun. Alakoulun 1–4. luokkalaisten oppilaiden liikunnan yhdeksi tavoitteeksi on kirjattu uinnin perustaidon oppiminen. Uinninopetuksen kirjaaminen yksittäisenä liikuntamuotona opetussuunnitelmassa korostaa uintitaidon arvostusta perusliikuntamuotona. 5–9. luokkalaisten opetussuunnitelman tavoitteissa on kirjattuna uintitaito sekä vedestä pelastautuminen yhdeksi taitojen oppimisen osa-alueeksi. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, 248–249.)

4.1 Uimakoulut aloittavat toimintansa

Renessanssin aikana uinti tulee mukaan eurooppalaisiin terveysoppaisiin ja muihin liikuntaa käsitteleviin julkaisuihin. Ensimmäiset uintitaitoa käsittelevät kirjaset ilmestyivät Keski-Euroopassa 1550-luvulla. Tietävästi Suomessa varhaisin uintiin ja uimataitoon perustuva tutkimus on Nicolaus Hasselbomin Turun Akatemiassa vuonna 1732 tarkastettu latinankielinen väitöskirja. Siinä tieteellisen tarkastelun kohteena on ihmisen kyky pysyä veden pinnalla ja uimataidon hankkiminen. (Ilmanen 2006, 13.) Tietävästi Suomen ensimmäinen vesiparannuslaitos oli Turussa. Sen tarkoitus oli toimia spitaalitautia vastaan. Se perustettiin vuonna 1688 ja toimi vuoteen 1713. Turussa oli 1800-luvun lopulla toiminnassa muutamia kylpy- ja uimalaitoksia. Vuonna 1880 kaupunkiin saapui voimistelunopettaja John Hofman joka aloitti uimakoulun pitämisen. Elokuussa 1880 pantiin toimeen ensimmäinen uimapromootio. Siinä vihittiin kaksitoista uima- maisteria ja seitsemän uimakandidaattia. Oppilaita uimakouluissa oli ollut kaikkiaan 60. (Ilmanen 2006, 20.) Yritys uimaopetuksen ja hengenpelastuksen aloittamiseksi ei kuitenkaan saanut aluksi tarpeellista ymmärrystä, vaan se koettiin luultavasti liian uudeksi ja tavattomaksi. Aluksi opetettiin asiasta innostuneille tärkeitä asioita, kuten esimerkiksi sukeltamista ja riisuuntumista vedessä. Verrattaessa vaatimuksia esimerkiksi tämän päivän Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton (SUH) kansainvälisiin vaatimuksiin (Taulukot 3 ja 4) voi löytää selkeästi monia yhtäläisyyksiä. Ylipäätään nykypäivän uimaopetuksen suunnitelmat ja vaatimukset ovat pitkälti samankaltaisia. (Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto 2006, Vienola 2007, 18.)

1880-luvun lopulla seurat ottivat vastuun uimaopetuksesta. Vuonna 1887 Julius Tallberg ja rakennusmestari Elia Heikel rakennuttivat uimalaitoksen Ursinin kallioille Helsinkiin. Ensimmäinen uimaopetusta järjestävä seura oli Helsingfors Simsällskap (HSS), joka oli myös pääkaupungin ensimmäinen uimaseura. Se otti vastuulleen laitoksen valvonnan ja uimaopetuksen. (Ilmanen 2006, 22.) Maan ensimmäinen uimaseura joutui suuriin ristiriitoihin noin reilu vuosikymmen perustamisensa jälkeen, kun filantropia ja kilpailu sekä suomenkieliset ja ruotsinkieliset alkoivat käydä kamppailua (Mustonen 2006, 25–27.) Kilpauinti astui uutena herrana huoneeseen ja tarvitsi tilaa kehittyäkseen. Myös uima- ja hengenpelastusopetus olivat kuitenkin edelleen ehdottoman tärkeitä kehityskohteita. Tämä taistelupari kohtasi useaan otteeseen seuraavan vuosisadan aikana, tuoden samalla mukanaan uusia tahoja vesiturvallisuuden piiriin. (Ilmanen 2006, 37–39.)

TAULUKKO 3. Uimataito-, ja hengenpelastus merkkivaatimukset 1880 (Vienola, 2007 16-17).

Pituusuinti 900 jalkaa (274 metriä)
Kivenvienti 900 jalkaa (274 metriä)
Pituussukellus 90 jalkaa (27 metriä)
Vaatteissa uinti 4500 jalkaa (1372 metriä)
Kuperkeikka 10 kertaa
Kelluminen 1800 jalkaa (549 metriä)
Veden polkeminen 1500 jalkaa (457 metriä)
Syvyyssukellus 10 kertaa
Riisuutuminen talvivaatteista
Kerrosyppy korkeimmasta kerroksesta

TAULUKKO 4. Alkuvaatimukset International pool lifeguard – kurssille (Vienola, 2007 16-17).

200 metriä pelastusuintia, aikaa 5 minuuttia

25 metrin pituussukellus

50 metriä pelastuskelkää, aikaa 1,30 minuuttia

Kurssin fyysisiin testeihin kuuluu:

Vaatteissa uinti 300 metriä, aikaa 8 min. Varustuksena pitkävartiset housut tai

pitkähihainen paita

Sukellustesti 25 metriä / lähtö vedestä / 10 esinettä 2 metrin levyisellä alueella

siksak-muodossa, ensimmäinen 5 metriä

4.2 Uinninopetus peruskouluissa

Uimaopetus kuuluu peruskoulun liikunnan opetussuunnitelmaan. Suomen Uimaopetus- ja hengenpelastusliiton, LIKES - tutkimuskeskuksen ja Opetushallituksen yhteistyönä tekemä, lokakuussa 2006 julkaistu tutkimus osoittaa, että 90 % Suomen alakouluista järjestää uinnin opetusta. Opetuksen järjestäminen vaihtelee suuresti paikkakunnittain. Kuntien säästötoimet ovat monin paikoin vähentäneet uinninopetusta, joissakin kunnissa se on loppunut kokonaan. Toisaalta on kuntia, joissa uinnin opetukseen on satsattu varoja ja uintia opetetaan suunnitelmallisesti eri vuosiluokilla. Erot järjestelyissä ovat suuria. Tämä johtuu siitä, että Opetushallituksen laatima opetussuunnitelma ei velvoita kuntia uinnin opetuksen järjestämiseen. Uimataito on kuitenkin arvotettu niin tärkeäksi liikunnan taidoksi, että se mainitaan opetussuunnitelman perusteissa. Opetussuunnitelman perusteiden mukaan uimaopetuksen tavoitteena kouluissa on muun muassa, että oppija oppii hyvinvointia edistäviä ja turvallisia liikuntatapoja sekä perusuimataidon, osaa vedestä pelastamisen taitoja ja osaa liikkua turvallisesti vesillä. Tavoitteena voidaan pitää myös uintiharrastuksen innostamista sekä uimahallikulttuurin ja uimahallissa toimimiseen tutustumista. Uimakouluilla ja koulujen uinninopetuksella on merkittävä asema uimataidon harjoittelussa, jotta lapsen uimataito kehittyisi riittävästi ja teknisesti oikeaksi. Vuonna 2006 julkaistu tutkimus osoittaa, että 80 % kuudesluokkalaisista on uimataitoisia. (Hakamäki ym. 2007, 51.)

Uinninopetus ala-asteilla tähtää uintitaidon saavuttamiseen, joka tarkoittaa vähintään 200 metrin yhtäjaksoista uintisuoritusta. Tavoitteena on lisäksi, että oppilas selviää itse ja osaa auttaa vastuupariaan vedessä. (Lauritsalo, Pohjola, Seppä, Suomalainen & Virrankoski 1992, 6.)

Uimaopetuksen tavoite 1–4. luokkalaisten osalta on, että oppilas oppii hyvinvointia edistäviä ja turvallisia liikuntatapoja sekä uimataidon. Opetuksen keskeinen sisältö 1-4 luokkalaisilla on veteen totuttautuminen ja uintiharjoitukset. 5–9. luokkalaisten osalta uimaopetuksen tavoitteena on, että oppilas kehittää uimataitoaan ja opettelee vedestä pelastamisen taitoja. Opetuksen keskeinen sisältö 5–9. luokilla on uinti ja vesipelastus. (Opetushallitus ym. 2008, 3.)

Alkeisuimataito luo edellytykset riittävän uimataidon oppimiselle. Noin puolet kuudesluokkalaisista lapsista ilmoitti oppineensa alkeisuimataidon, eli uimaan vähintään 10 metriä, vanhempien tai sukulaistensa opastuksella. Neljännes lapsista kertoi oppineensa alkeisuimataidon omien sanojensa mukaan koulun uinninopetuksessa, päivähoiton uinninopetuksessa, ystävien kanssa tai yksin. (Rajala & Kankaanpää 2011).

Uimaan oppimisen tärkein edellytys on luontevan liikkumisen hallitseminen vedessä. Tämä puolestaan edellyttää, että pystyy aistimaan ja ennakoimaan veden liikkeitä ja ominaisuuksia ja sitten hallitsemaan omaa liikkumistaan ja löytämään tasapainon eri asennoissa vedessä. (Hakamäki ym. 2007, 60.) Uuden taidon oppiminen perustuu aikaisemmin opittuun tietoon ja taitoon. Hyvä on muistaa, että oppilaat ovat eritasoisia ja omalle tasolle pitää löytää motivoivaa oppimista. Opettajan suuri haaste on löytää kehittäviä ja opettavia harjoitteita. Opettajan opettamisen ja oppijan oppimisen kannalta on siis erityisen tärkeää tiedostaa oppijan lähtötaso. (Forsman & Lampinen 2008, 432.) Tavoiteanalyysi uinninopetuksessa jakaa tavoitteet osa- ja välitavoitteisiin, jotka johdonmukaisesti nivELYT kokonaistavoitteeseen (Koskinen 1984, 7).

Suomessa on paljon vesistöjä. Uimataito on tärkeä taito liikuttaessa vesistöillä ja käytettäessä uimahalleja sekä kylpylöitä, sillä suomalaisten hukkumistilastot ovat mittavat. Vuonna 2013 Suomessa hukkui 121 henkilöä, joista uudessaan 36 henkilöä. Vastaavat luvut vuonna 2012 oli 108 hukkunutta, joista uudessaan 14 henkilöä. Muita hukkumiseen johtaneita syitä olivat vesiliikenne, jäihin putoaminen, sukeltaminen, putoamiset sekä tuntemattomat syyt. Hukkuneiden sukupuolijakauma oli vuonna 2013, miehet 101 ja naiset 20 henkilöä. Vuonna 2012 miesten osuus hukkuneista oli 94 ja naisten 14. Vuo-

sittaisista hukkumistapauksista puolet tapahtuu kesä-elokuussa. (Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto 2013). Henkilökohtaisen uimataidon ja vedestä pelastautumistaidon lisäksi, on jo lapsena syytä oppia tuntemaan vastuuta lähimmäisistään veden äärellä sekä vedessä liikuttaessa. Kouluissa annettavalla uinnin opetuksella sekä vedestä pelastautumisopetuksella on erittäin suuri merkitys suomalaisten vesiliikunnan turvallisuuden edistämässä. Uimataito määritellään suomalaisten kansalaistaidoksi. (Opetushallitus ym. 2008, 2.)

Uimataitoisten lasten osuus oli korkeampi niissä kunnissa, joissa on uimahalli verrattuna kuntiin, joissa ei uimahallia ole. Uimahallipaikkakunnilla 74 prosenttia kuudesluokkalaisista osasi uida. Kunnissa, joissa uimahallia ei ole, 66 prosenttia lapsista ilmoitti osaavansa uida 200 metriä, josta 50 metriä selällään. Vuoden 2011 kyselyyn vastanneista oppilaista 27 prosenttia ilmoitti käyvänsä talven aikana uimahallissa vähintään kahdesta kolmeen kertaan kuukaudessa kouluajan ulkopuolella. Näistä lapsista aktiivisia uimahallissa kävijöitä oli noin kymmenen prosenttia – he ilmoittivat käyvänsä uimahallissa kerran viikossa tai useammin. Kuudennen luokan oppilaista 45 prosenttia kertoi käyvänsä uimahallissa harvemmin kuin kerran kuukaudessa ja reilu kymmenen prosenttia ei käynyt uimahallissa lainkaan. Uimahallipaikkakunnilla asuvat lapset kävivät hieman useammin uimahallissa kuin ne lapset, jotka asuivat paikkakunnalla, jossa uimahallia ei ole. Uimahallissa säännöllisesti talven aikana käyneiden lasten uimataito oli selvästi parempi verrattuna lapsiin, jotka eivät käyneet uimahallissa vapaa-ajallaan. Kerran kuukaudessa tai useammin uimahallissa käyvistä lapsista 79 prosenttia osasi uida. harvemmin kuin kerran kuukaudessa uimahallissa käyvistä lapsista 66 prosenttia vastasi osaavansa uida. (Rajala & Kankaanpää 2011, 21-23)

Suomen Uima-, ja Hengenpelastusliitto on määritellyt luokka-asteittain opetettavat asiat. SUH:n laatimat luokkakohtaiset uinnin opetuksen tavoitteet ja esimerkkisisällöt (taulukko 5.). Nykyiset opetushallituksen perusopetuksen perusteet astuivat voimaan 16.1.2004. SUH:n uimaopetuksen johtoryhmä on työstänyt opetussuunnitelman tavoitteisiin pohjautuvat luokkakohtaiset sisältötavoitteet. Niitä voidaan soveltaa sen mukaan, kuinka paljon tunteja uinnin opetukseen kullakin vuosiluokalla on käytettävissä. Uinnin arviointikriteerit on laadittu opetussuunnitelman mukaan 2., 4., 6. ja 9. luokalle (taulukko 6.), (Hakamäki ym. 2009, 53.)

SUH:n suositus tuntimääräksi eri vuosiluokilla

- 4. vuosiluokan päätyttyä oppija on saanut uimaopetusta yhteensä 24 tuntia
- 6. vuosiluokan päätyttyä oppija on saanut uimaopetusta yhteensä 36 tuntia
- 9. vuosiluokan päätyttyä oppija on saanut uimaopetusta yhteensä 54 tuntia

TAULUKKO 5. SUH:n luokkakohtaiset sisältötavoitteet uinninopetuksessa (Hakamäki, Läärä, Hotti, Lauritsalo, Keskinen, Pantzar & Liinpää 2007, 54).

Luokka	Teema	Painopistealue
Esiopetus	Tutustu	Veteen tutustuminen (leikit)
1.luokka	Uskalla	Veteen totuttelu (kellunnat, liu'ut, leikit, pinnan alle painautuminen)
2. luokka	Pysy pinnalla- alkeisuimataito	Uintitekniikoiden alkeet (myyrä, alkeisselkä, alkeisrinta ja vesileikit)
3. luokka	Etene	Selkäkrooli (krooli, vesileikit ja pelit)
4. luokka	Kehitä taitojasi- perusuimataito	Rintauinti (sukellukset, hypyt, vesileikit, ja pelit, turvallisuus vedessä)
5. luokka	Kehitä taitojasi	Krooliuinti (matkauinti, vesipelastus ja pelit)
6. luokka	Ui 200m, pelastustaidot	Uimataidon vahvistaminen ja vesipelastustaidot
7.-9. vuosiluokat	Pelastu ja pelasta	Oman uimataidon vahvistaminen ja vesipelastustaidot (vedenpoljenta, kylkiuinti, sukeltaminen ja pelastusvälineiden käyttö)

TAULUKKO 6. SUH:n mukaan uinnin arviointi luokka-asteittain (Hakamäki, Läärä, Hotti, Lauritsalo, Keskinen, Pantzar & Liinpää 2007, 54).

Arviointi, ajankohta	Taidot	Sisältö
2. luokan päättyessä	Oppija hallitsee alkeisuimataidot	Kastautuminen ja kymmenen metriä yhdellä uintitavalla
4. luokan päättyessä	Oppija hallitsee perusuimataidot	50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja viiden metrin sukellus pinnan alla
6. luokan päättyessä	Oppija pystyy uimaan 200 metriä yhtäjaksoisesti	
9. luokan päättyessä	Oppijan uimataito on Pohjoismaiden uimataitomääritelmän mukainen	Hypätään uintisyvyiseen veteen ja pinnalle päästyä uidaan yhtäjaksoisesti 200 metriä, josta vähintään 50 metriä selkäuintia. Kuljetus pelastusvälineen avulla 50 metriä. Sukeltaminen kahteen metriin

Taulukoista 5 ja 6 selviää mm, että kuudennen luokan oppilaiden tavoitteena on suorittaa 200 metrin pohjoismainen uintitesti hyväksytysti. Tutkimukseni pohjana käytin valmiiksi asetettua mittaria. Tutkimustyössäni hyödynsin jo olemassa olevia tavoite-määritelmiä. Yhdeksännellä luokalla oppilaan pitäisi tavoitteiden mukaan pystyä myös sukeltamaan kahteen metriin ja kuljettamaan ihmistä 50 metriä.

4.3 Kunta koululaisuinnin toteuttajana

Perusopetuslaki (628/1998) velvoittaa kunnan järjestämään maksutonta perusopetusta Suomessa vakinaisesti asuville oppivelvollisuusiässä oleville lapsille, jotka asuvat kunnan alueella. Kunnassa jossa asuu sekä suomen- että ruotsinkielisiä asukkaita, tulee järjestää perusopetusta ja esiopetusta molemmille kieliryhmille. Perusopetus on kansalaisen subjektiivinen oikeus. Opetuksen laajuus ja sen sisältö sekä tuntijaon ja perusopetussuunnitelman perusteet säädetään lailla (Heuru 2002, 158–159.) Opetushallituksen 2006 määrittämän säädöksen mukaan opetuksen tehtävänä on edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään. Opetuksen tavoitteena on lisäksi turvata riittävä yhdenvertaisuus koulutuksessa koko maan alueella. (Opetushallitus 2006.)

Julkinen sektori poikkeaa muista organisaatioista. Sillä on ensinnäkin pakotusoikeus kuntalaisiinsa. Kerätyillä verotuloilla kunta järjestää ja toteuttaa hyödykkeitä asukkaille. Toisaalta verotulojen suuruuteen vaikuttavat yhteiskunnan taloudellinen tilanne sekä poliittiset päätökset siitä, miten verotuloja käytetään. Täten kuntalaiset ovat välillisesti riippuvaisia sekä yhteiskunnan tilanteesta että poliittisen vallan päätöksistä. (Suomi, Karimäki & Matilainen 2007, 28–32.) Edellä mainitut seikat on hyvä tiedostaa, kun tarkastellaan kuntaa koululaisuinnin toteuttajana. Koululaisuintia ei toteuta aina koulutoimi vaan liikuntatoimi pitää myös huomioida. Liikuntatoimi edistää ja kehittää kunnassa liikuntapaikkarakentamista ja liikuntapalveluja. Myös yhteiskunnan taloudellinen tilanne ja sen vaikutus päätöksentekoon sekä talouteen asettavat uimaopetukselle ehtoja. Tällä hetkellä eletään aikaa, jolloin on tehty ja tehdään paljon kuntaliitoksia, joten kunnat elävät muutosten aikaa.

5 PERUSKOULUN KUODESLUOKKALAINEN JA UIMATAITO

Lapsi pystyy jo mielessään työstämään kuudennella luokalla monenlaisia asioita. Hän oppii uusia asioita edelleen parhaiten itse tekemällä. Tässä ikävaiheessa lapsi hakee mielellään erilaisten tapahtumien ja asioiden välille syy-seuraussuhteita. (Hakkarainen, Jaakkola, Kalaja, Lämsä, Nikander & Riski 2009, 118–119.)

Peruskoulun kuudesluokkalaisten lapsen persoonallisuus kehittyy ja rakentuu merkittävästi tässä tärkeässä ikävaiheessa. Ikäkausi on erittäin tärkeää aikaa oppimisen ja kasvun kannalta. Tämä ikävaihe on lajitaitojen oppimisen kulta-aikaa eli toinen liikunnallinen herkkyyksikausi. (Karvinen, Hiltunen & Jääskeläinen 1991, 108.) Ikäkautta kutsutaan varhaisnuoruudeksi, johon kytkeytyy alkava puberteettivaihe. Fyysiset muutokset omassa ruumiissa aiheuttavat levottomuutta ja kiihtymystä. Lapsuuden ajan toiveet tulevat mahdolliseksi fyysisen kasvun mahdollistaessa erilaisten haasteiden toteuttamisen. Varhaisnuori elää suuressa ristiriitaisuuden ajassa. Toisaalta nuori haluaa enemmän tilaa itsenäisyydelleen, mutta toisaalta eriytymisen tarve herättää halua palata riippuvuuteen. Itsenäisyyden kasvuun kuuluu omien vanhempien auktoriteetin ja kasvatuksellisten ohjeiden voimakaskin kyseenalaistaminen, jolloin nuori hakee itsenäisyydelleen vahvistusta omista ikätovereistaan perheen ulkopuolelta. (Aalberg & Siimes 2007, 56–57.)

Nuoruuden kehitystä ohjaa ensinnäkin omaa elämää koskevat valintatekijät. Tärkeää on kuitenkin muistaa, että nuoren henkilökohtaisia valintoja ohjaavat merkittävästi ne puitteet ja ympäristö, joiden vaikutuksen alaisena eletään. Yhteiskunta ja kulttuurillinen ilmapiiri luovat valtavasti haasteita ja rajoituksia nuorten valinnoille. Myös yksilön aikaisempi kehitys eri elämänalueilla sekä henkilökohtaiset luonteenpiirteet vaikuttavat omalta osaltaan yksilön kehitykseen. (Lyytinen ym. 1998, 263.)

Nuoruusiän kynnyksellä nuorissa tapahtuvat muutokset ovat niin fyysisiä kuin psyykkisiä. Tyttöillä ikäkauden kehitysvaiheet ovat poikia edellä. Nuoren muutokset alkavat fyysisillä muutoksilla ja päättyvät psykologiseen kehittymiseen. Kehitysvaiheet voidaan jakaa kolmeen eri vaiheeseen. Ensimmäisenä tärkeänä vaiheena on osittainen irrottautuminen omista vanhemmista, mikä tarkoittaa luopumista lähinnä lapsenomaisista tarpeista ja toiveista. Toinen kehitysvaihe on oman ruumiin murrosvaihe mittavine muutoksineen. Nuoruusiän fyysinen kasvu mahdollistaa ja riemastuttaa, mutta toisaalta

hämmentää ja luo epävarmuutta. Kolmannessa kehitysvaiheessa hakeudutaan ikätoverien pariin. Merkittävässä roolissa on ryhmätoiminta, joka luo turvallisuutta. (Karvinen ym. 1991, 110–112.)

Nuoruusiän fyysinen kasvu tarkoittaa lapsuuden ja aikuisuuden välistä kehitysvaihetta. Kehitysvaiheen fyysinen kasvu ja sen psykologiset seuraamukset vaativat nuorelta itsensä uudelleen määrittelyä. Ennen uuden identiteetin löytämistä nuoren on irrottauduttava lapsuudesta. Nuoruusikä on mahdollisuuksien aikaa, jota pidetään ainutlaatuisena mahdollisuutena parantaa elämää. Fyysinen pituuden kasvu nuoruusiässä juuri ennen murrosikää on vähäistä. Yksilölliset eroavaisuudet pituuden kasvussa ovat merkittäviä, mihin vaikuttavat perintötekijät. Kuudennella luokalla pituuskasvu ei ole vielä suurta, mutta yleensä heti yläasteelle siirryttäessä pituuskasvu alkaa. Tyttöjen ja poikien välinen eroavaisuus ilmenee tyttöjen kasvupyrähdysten aikaisemmasta alkamisesta. Yleensä kasvupyrähdykset tulevat tytöille kaksi vuotta aikaisemmin kuin pojille. (Aalberg & Siimes 2007, 16–18.)

Varhaisnuoruuden pätevyyskokemukset ja minäkuva koetaan useimmiten kielteisiksi. Psykkiset ja fyysiset muutokset heijastuvat myös nuoren minäkuvaan. Nuorten ajattelu kehittyy uudelle tasolle, jolloin ymmärretään ensimmäistä kertaa, että kyvyt, kapasiteetti ja yrittäminen vaikuttavat lopputulokseen. Ajattelukyky alkaa olla aikuisten tasolla, mutta kykyä käsitellä ongelmia ja haasteita ei vielä ole. (Lintunen 2003, 43.)

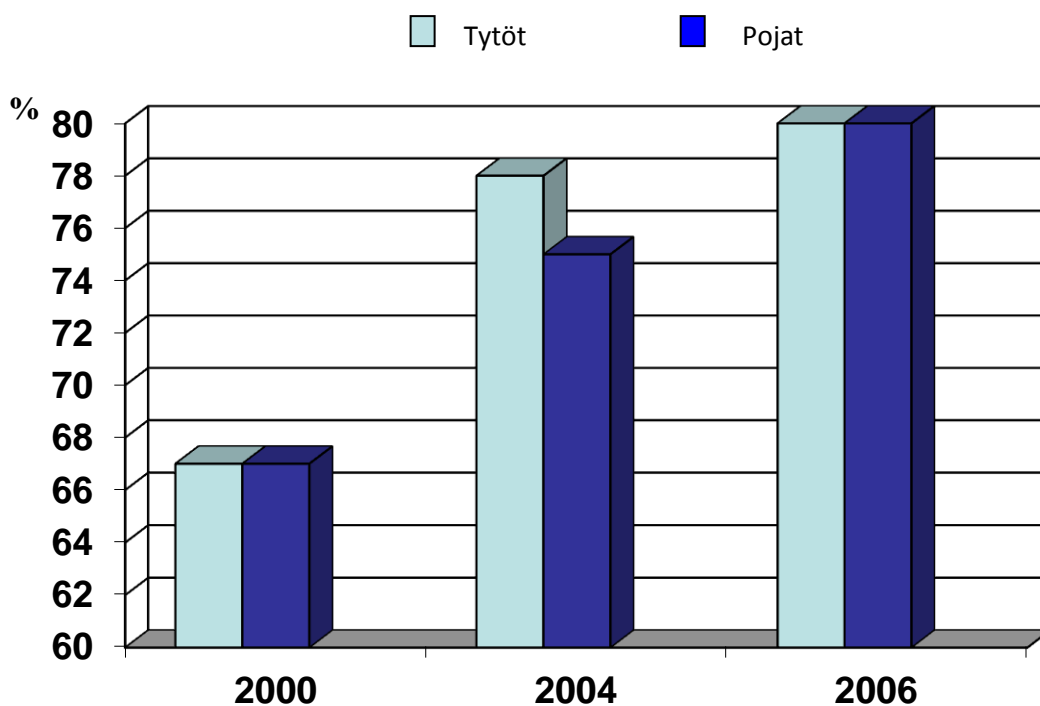
Oman haasteellisuutensa opetukseen aiheuttaa murrosikä, jolloin nuori alkaa tarkastella itseään kriittisemmin ja arvioiden suhteessa ikätovereihin. Oma keho hämmentää ja mm. alastomuus voi olla arka asia. Tunnetilat saattavat vaihdella usein ja moni nuori kokee olevansa jollain tavalla erilainen tai epätäydellinen. Murrosiässä nuori on uudella tavalla vaikutuksille altis ja pohtii paljon itseään. Oppimisvaikeuksia kokenut nuori on tavallista haavoittuvampi ja tarvitsee hienotunteista tukemista. Murrosiän aikana lapsesta kehittyy fyysisesti, henkisesti ja sosiaalisesti aikuinen. Fyysiset muutokset aiheuttavat muutoksia mm. kellumiskykyyn (vrt. tytöt ja pojat) sekä kehon hallintaan. (Hakamäki, Läärä, Hotti, Lauritsalo, Keskinen, Pantzar & Liinpää 2007, 23–24.)

Kuudesluokkalaisten uimataitoa on tutkittu Suomessa uima-, ja hengenpelastusliiton, LIKES -tutkimuskeskuksen sekä opetushallituksen yhteistyönä. Tutkimuksesta on tehty neljä eri otantaa vuosina 2000, 2004, 2006 ja 2011. Seinäjokelaisten kuudesluokkalaisten uimataidon mittauksessa käytettiin samaa mittausmenetelmää eli 200 metrin uinti,

josta vähintään 50 metriä selällään. Valtakunnallisesti Seinäjokelaisten uimataitoa pystytään näin ollen vertaamaan aikaisempiin tutkimuksiin.

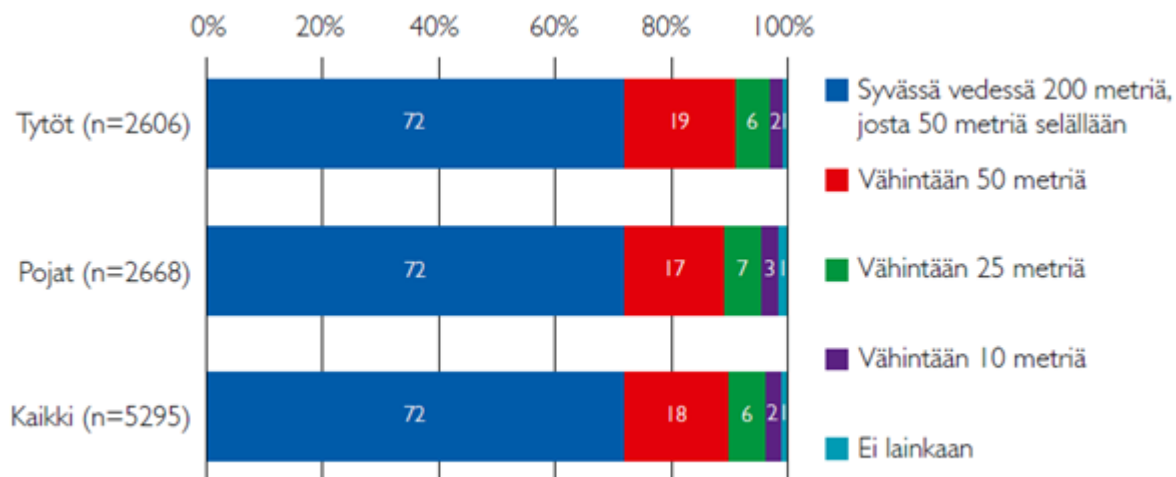
Valtakunnallisten tutkimusten mukaan kuudesluokkalaisten uimataito on parantunut vuodesta 2000 vuoteen 2006 (kuvio 2). Yli puolet lapsista ilmoitti oppineensa uimataidon vanhempien tai sukulaisten seurassa. Neljäsosa oli hankkinut uimataidon jossakin vapaaehtoisessa uimakoulussa. Alle kymmenen prosenttia tutkimukseen osallistuneista ilmoitti oppineensa uimataidon koulun uimaopetuksen yhteydessä. (Hakamäki & Rajala 2006, 9–14.)

Pohjoismainen uimataitomääritelmä on asetettu vuonna 1993, jolloin vähimmäismitaksi asetettiin 200m uinti. Nykyiseen muotoon uimataidon määritelmä on muuttunut siten, että uimataitoinen henkilö on se, joka pudottuaan uimasyvyiseen veteen ja noustuaan pinnalle, osaa uida 200 metriä, josta 50 metriä selällään. (Kurki & Anttila 1999, 10.) Ihmisen tietoisuus omista uimataidon kyvyistä luo turvallisuuden tunnetta mahdollisten pelastamis- ja pelastautumistilanteen sattuessa. Uinnin harrastaminen tukee myös itse-tuntoa sekä mahdollistaa sosiaalisten kontaktien luomista muihin ihmisiin. (Hakamäki ym. 2007, 38.)

KUVIO 2. 6-luokkalaisten uimataito vuosina 2000, 2004 ja 2006. Hakamäki & Rajala (2006)

Liikunnan ja terveyden edistämissäätiön (LIKES) tekemien tutkimusten mukaan uimataito on kehittynyt vuosien 2000 ja 2006 välillä. Vuonna 2011 tehdyn tutkimuksen mukaan uimataitoprosentti laski 80 prosentista 72 prosenttiin. Uimataitoprosentti kuudesluokkalaisilla oli vuonna 2000, 67 prosenttia. Vuonna 2004 luvut olivat tyttöjen 78 prosenttia ja poikien 75 prosenttia. 2006 vuoden tutkimuksen mukaan uimataitoprosentti oli 80 ja 72 prosenttia vuonna 2011. (Kuviot 2 ja 3.)

KUVIO 3. Suomalaisten 6-luokkalaisten uimataito vuonna 2011 (Rajala & Kankaanpää 2011, 14).

Uimataitoisten lisäksi vajaa viidennes, kuudennen luokan oppilaista pystyi uimaan perustaidon määrittämät 50 metriä. Kuusi prosenttia oppilaista osasi uida omien sanojensa mukaan 25 metriä ja kaksi prosenttia 10 metriä. Täysin uimataidottomia oppilaita oli yksi prosentti. (Opetushallitus ym. 2008, 1–2.) Aikaisemmissa tutkimuksissa lasten uimataito on ollut jonkin verran parempi. Esimerkiksi vuonna 2006 tehdyn tutkimuksen mukaan 80 prosenttia kuudesluokkalaisista osasi uida. Tuloksia ei voi suoraan verrata toisiinsa, sillä kyselyn toteutustapa oli keväällä 2011 erilainen verrattuna aikaisempiin tutkimuksiin. Aikaisemmissa tutkimuksissa uimataidottomiksi luokiteltiin ne lapset, jotka eivät pystyneet uimaan 25 metriä, kun taas vuonna 2011 tehdystä tutkimuksesta uimataidottomiksi luokiteltiin lapset, jotka eivät pystyneet uimaan 10 metriä. (Rajala & Kankaanpää 2011, 15).

Tutkimustyössäni jaottelin uimataitotestissä oppilaat alla oleviin luokkiin.

- 1) Uimataitoiset 200 metriä, josta 50 metriä selällään
- 2) Perustaitoiset, jotka pystyvät uimaan 50 metriä
- 3) Uimataidottomat, jotka eivät pystyneet uimaan 10 metriä

Tutkimuksessani huomioitiin myös oppilaat, jotka olivat poissa liikuntatunneilta, jolloin uintitestit suoritettiin. Tarkoitus oli saada kaikki oppilaat testaustilanteeseen. Kokonaismäärästä vain kolme prosenttia ei ollut mukana testaustilanteessa paikalla, joten tutkimukseen osallistuivat lähes kaikki Seinäjoen kaupungin peruskoulujen kuudesluokkalaiset oppilaat.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

6.1 Tutkimuksen tavoitteet ja menetelmät

Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia kaikkien Seinäjoen kuudennen luokan oppilailta uimataito sekä koulun sijainnin vaikutus uimataitoon. Uimataito mitattiin 200 metrin uimataitotestillä. Lisäksi tutkimuksen tavoitteena oli vertailla 200 metrin uimataitotestin tuloksia valtakunnallisiin ja pohjoismaisiin tuloksiin.

Tutkimukseni toteutettiin kvantitatiivisella eli määrällisellä tutkimusmenetelmällä. Tutkimuksen mittarina toimi 200 metrin uintitesti, jota on käytetty Suomessa jo vuosia, joten vertailupohjaa löytyy runsaasti. Yhtenäisen pohjoismaisen uimataitomääritelmän vuoksi tuloksia verrattiin valtakunnallisiin sekä pohjoismaisiin tuloksiin 200 metrin uimataidon osalta. LIKESIN tekemät tutkimukset vuosilta 2000, 2004, 2006 ja 2011 ovat erittäin hyviä vertailukohtia omaan tutkimukseeni.

Tarkoituksena oli tutkia Seinäjokelaisten kuudesluokkalaisten tyttöjen ja poikien uimataitoa ja koulun sijainnin vaikutusta uimataitoon. Tutkimukseen osallistui 26 seinäjokelaista koulua. Tutkimusjoukkona oli koko ikäryhmä eli 683 oppilasta.

Tutkimus toteutettiin Seinäjoen uimahallissa, luokkien uimaopetuksen päätteeksi. Testeistä vastasi kaupungin uimaopettaja Ismo Kalevo ja liikuntapalveluesimies Jari Mäkelä. Uimataidon mittaukset suoritettiin syys- ja joulukuun 2013 välisenä aikana.

Seinäjoen kaupungin uimaopetus on kuntaliitosten (2009) jälkeen järjestetty niin, että kaikki luokat ja oppilaat käyvät opettajiensa johdolla uimaopetuksessa Seinäjoen uimahallilla. Uinninopetus on järjestetty Seinäjoen liikuntapalveluiden toimesta. Koulujen opettajat ovat mukana altaalla uimaopetusta toteutettaessa. Uinninopetuksen suunnittelee ja koordinoi liikuntapalvelut ja vastuuopettajana on liikunnanohjaaja Ismo Kalevo. Seinäjoen sivistystoimen alaisuudessa toimii uinninopetuksen työryhmä, joka koostuu opettajista ja liikuntapalveluiden henkilökunnasta, vahvuus ryhmässä on kahdeksan henkilöä. Uinninopetuksen työryhmän tehtävänä on kehittää ja suunnitella uimaopetuksen toteuttamista. Oppilasmäärien kasvamisen myötä on noussut selkeästi esille, että nykyinen uimahallikapasiteetti ei riitä koulun uinninopetukseen. Suunnitelmissa on uimahallin laajentaminen ja allasosaston kunnostaminen.

Tutkimuksen täsmälliset tutkimusongelmat olivat:

- 1) Onko koulun sijainnilla merkitystä 6-luokkalaisten uimataitoon?
- 2) a) Millainen on Seinäjokelaisten 6-luokkalaisten uimataito
b) Onko uimataidossa sukupuolten välisiä eroavaisuuksia?
- 3) Mitä eroavaisuuksia kohderyhmän 200 metrin uimataitotestin tuloksilla on valtakunnallisiin ja pohjoismaisiin tuloksiin?

Tutkimus oli kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Kvantitatiivista tutkimusmenetelmää käytetään tutkittaessa määrällisesti mitattavia muuttujia, kuten tässä tutkimuksessa. Määrällisen eli kvantitatiivisen tutkimuksen tein siksi, koska se on tutkimustapa, jossa tietoa tarkastellaan numeerisesti. Tämä tarkoittaa, että tutkittavia asioita ja niiden ominaisuuksia käsitellään yleisesti kuvaillen numeroiden avulla. Määrällinen tutkimusmenetelmä vastaa kysymyksiin, kuinka moni, kuinka paljon ja kuinka usein. Mittari on väline, jolla saadaan määrällinen tieto tai määrälliseen muotoon muutettava sanallinen tieto asiasta. Määrällisen tutkimuksen mittareita ovat kysely-, haastattelu- ja havainnointilomake. Mittaaminen tarkoittaa erilaisten ihmiseen liittyvien asioiden ja ominaisuuksien tai luontoon liittyvien ilmiöiden määrittämistä mitta-asteikolle. Mitta-asteikolla tutkija ryhmittelee, järjestää tai luokittelee tutkittavat muuttujat; esim. sukupuoli, ikä, ammattiasema, pituus ja paino (Vilka 2007, 13–16).

Määrällisessä tutkimuksessa mittaamista on kaikki, missä tehdään eroja havaintoyksiköiden välille ja määritellään ero symboleilla. (Heikkilä 2004, 81, 183 - 184.) Kvantitatiivinen tutkimus hyödyntää määrällisyyttä: määrien jakaumia, muutoksia ja eroja. Niiden avulla kuvataan ja tulkitaan tutkittavaa ilmiötä ja siinä havaittuja yhteyksiä ja vaikutussuhteita. Määrät ja niiden muutokset tiivistetään tunnusluvuiksi ja ne analysoidaan useimmiten tilastollisesti, matemaattisiin malleihin vertaamalla ja matemaattisesti mallintamalla. Kvantitatiivisen tutkimuksen käytännöt tiivistetään usein sanomalla, että siinä on kyse mittauksen periaatteesta. Tutkittava ilmiö pyritään hajottamaan mitattaviksi osioiksi, esimerkiksi kyselylomakkeen kysymyksiksi. Ennen aineiston analysoimista vastaukset tallennetaan havaintomatriisiksi, jolloin jokaisen vastaajan (havainto-

yksikkö) antamat vastaukset (muuttujien arvot) tulevat numeroina omalle rivilleen. (Ronkainen, Pehkonen, Lindblom-Yläne, Paavilainen 2013, 83–84).

Määrällisellä tutkimustavalla oli hyvä ja käytännöllinen tapa tehdä mittaukset tähän omaan työhön liittyen sekä kertoa mittaustulokset ja verrata niitä muihin vastaavalla mittarilla tehtyihin tuloksiin. Määrällisen tutkimuksen peruskivi on mittaus, sillä asioiden tutkiminen tilastollisesti edellyttää, että tietoja voidaan mitata erilaisilla mittareilla (Vehkalahti 2014, 17). Käytännön uimataitotesti suoritettiin Seinäjoen uimahallissa syyslukukaudella 2013. Tutkimuslupa pyydettiin Seinäjoen sivistyskeskuksen koulu-toimelta. Testit tehtiin Seinäjoen uimahallissa ja testaajina toimivat kaupungin uimaopettaja Ismo Kalevo ja Jari Mäkelä. Testien suoritustapa ja paikka oli aina samassa paikassa eli vakio.

6.2 Koehenkilöt

Tutkimukseni tehtiin kaikille Seinäjokelaisille kuudesluokkalaisille oppilaille. Kyseessä on kokonaistutkimus eli tutkin perusjoukkoa, jossa mitataan kaikki kuudesluokkalaiset oppilaat. Kokonaistutkimuksessa kaikki perusjoukon tilastoyksiköt mitataan. Kyseessä on ns. census, (Kananen 2011, 65.) Tuloksia tutkitaan yhtenä ryhmänä, mutta koulut on jaoteltu koulun etäisyyden mukaan kolmeen eri kategoriaan. Perusjoukon muodostavat ne, joista tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita eli tässä tapauksessa seinäjokelaiset kuudesluokkalaiset oppilaat. Kaikkien osallistujien syntymävuosi oli 2001 ja he opiskelivat kuudennella luokalla. Tutkimukseen eivät osallistuneet kaikki oppilaat. Testin suorittamatta jättäminen johtui pääasiassa sairastumisista sekä lomamatkoista, jotka ajoittuvat testien kanssa samaan ajankohtaan.

Kyselylomakkeen avulla selvitettiin henkilöiden taustatiedoista sukupuoli, syntymävuosi ja koulu. Kyselylomakkeet täytettiin opettajan johdolla kootusti sillä ryhmä tuli aina kokonaisuudessaan uimatunneille ja testattavaksi.

6.3 Uimataitotesti

Tutkimuksen käytännön uimataitoa kuvaavat testit (liite) tehtiin uimahallilla koulun uintituntien yhteydessä. Uimaopettajana Seinäjoen liikuntapalveluiden puolelta oli Ismo Kalevo ja testejä hänen kanssaan teki tutkimuksen tekijä Jari Mäkelä. Testinä oli 200m uimataitotesti, joka toteutettiin Pohjoismaiden yhteisen määritelmän mukaisesti. Uimataitotesti on 200 metriä, josta uidaan vähintään 50 metriä selällään. SUH:n mukaan uimataitotesti on tarkoitettu kaikille suomalaisille. Kuudesluokkalaisten ja sitä vanhempien pitäisi suoriutua uimataitotestistä, alle 12-vuotiaille riittää lyhyempi matka. Uimataitotestin voi suorittaa esimerkiksi omalla ajallaan testausmielessä. Uimataitotestin voi suorittaa valitsemassaan uimahallissa, jossa on allashenkilökuntaa. Paikan päällä voi pyytää uinninvalvojaa valvomaan suoritusta. Uimaopettajat ja uinninvalvojat voivat ottaa testin vastaan, kun normaalit työtehtävät antavat myöten. Pohjoismaat sopivat vuonna 1996 pohjoismaisen uimataitomääritelmän käyttämisestä. Euroopan hengenpelastusliitto ILSE on hyväksynyt saman määritelmän käytettäväksi Euroopan laajuisesti. Suomessa on myös täydentäviä määritelmiä, kuten alkeisuimataito (10 m) tai perusuimataito (50 m), (Hakamäki ym. 2007). Testeissä uintisuoritukselle varsinaisesti ei oteta aikaa, sillä suoritukselle ei ole määritelty aikarajaa.

Käsillä olevassa tutkimuksessa aikaa testien suorittamiseen oli varattu noin 90 minuuttia, joten oppilaat saivat tehdä testin kiirehtimättä. Testit suoritettiin koulujen uimaviikkojen aikana. Avustajana testeissä toimi Seinäjoen koulujen opettajat sekä uimaopettaja Ismo Kalevo. Testitilanteessa kerrattiin ohjeet selkeästi jokaiselle osallistujalle, näin välttyttiin epäselvyyksiltä. Pohjoismaiden yhteinen uimataitotesti eli hyppy uimasyvyiseen veteen, 200m uinti, mistä vähintään 50m selällään on selkeä uimataidon eri osalualueita huomioiva testi. Uimataitotestien tulokset mahdollistavat vertailun valtakunnallisiin sekä pohjoismaisiin keskiarvoihin.

6.4 Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti

Tutkimuksen luotettavuutta kuvataan sekä validiteetilla että reliabiliteetilla. Reliabiliteetin sisällöllä viitataan tutkimuksen toistettavuuteen. Mittari on reliaabeli, kun mittaus ja vastaukset olisivat samanlaisia eri mittauskerroilla. Reliabiliteetin arviointiin on aikojen saatossa kehitetty lukuisia menetelmiä. Pohjimmiltaan kyse on siitä, miten paljon ja

millaisia oletuksia tehdään mittausvirheissä. Varhaisissa menetelmissä jouduttiin tekemään kohtuuttoman paljon oletuksia, koska vähemmillä oletuksilla oltaisiin jouduttu laskemaan enemmän. Laskeminen oli vaikeaa ja vei aikaa, joten sitä haluttiin välttää. Enää laskeminen ei ole ongelma, joten voidaan soveltaa realistisempia menetelmiä. (Vehkalahti 2014, 120).

Validiteetin keskeinen luotettavuussisältö on se, että mitataanko sitä mitä on tarkoitus mitata. (Metsämuuronen 2006, 64.) Mikäli tutkimuksessa on mahdollisuus käyttää valmista mittaria, jonka reliabiliteetti ja validiteetti on tutkittu, kannattaa käyttää valmista mittaria. Valmiit yleisesti tunnustetut mittarit on yleensä testattu laajoilla ihmismäärillä, mikä mahdollistaa vertailun aikaisempiin tuloksiin. (Metsämuuronen 2006, 57.) Tässä tutkimuksessa uimataidon mittaukseen käytettiin samaa 200 metrin uimataitotestiä kuin aikaisemmissa kuudetta luokkaa käyvien lasten uimataitoa selvittäneissä tutkimuksissa vuosina 2000, 2004, 2006 ja 2011. LIKESin tutkimuksessa käytettiin samaa mittaria, mutta aiemmat tutkimukset on tehty kyselytutkimuksina kyselylomakkeiden avulla. Vuonna 2011 kyselylomakkeet lähetettiin 300 kouluun eri puolille Suomea, yhteensä 226 kuntaan. Kyselyn saaneista kouluista 87 prosenttia osallistui tutkimukseen. Kyselyyn vastasi 5295 kuudennen luokan oppilasta, joista puolet oli poikia ja puolet tyttöjä. Tutkimusten lähtökohtana on uimataidon pohjoismainen määritelmä: lapsi on uimataitoinen, jos hän syvään veteen pudottuaan pystyy uimaan 200 metriä, josta 50 metriä selällään.

Tämän tutkimuksen käytännön uintitestit suoritettiin Seinäjoen uimahallissa koulujen uintituntien yhteydessä. Testausolosuhteet olivat aina samat. Uima-allas, jossa testit tehtiin on 25 metriä pitkä. Uimahallien osalta periaatteellisena rajana pidetään vähintään 25 metrin allasta, jotta sitä voidaan pitää uimahallina. Oppilaat olivat harjoitelleet testiä varten aikaisemmillä uintikerroilla tekniikkaopetuksen yhteydessä.

6.5 Tulosten tilastollinen käsittely

Tutkimuksen tulosten tilastollisessa käsittelyssä käytettiin SPSS 16.0 ja excel-ohjelmaa, johon tulokset kirjattiin uimataitotestien tuloslomakkeista sekä oppilaiden ja koulujen tiedot ja koulujen etäisyydet uimahallista. Kuvailevia tuloksia esitetään keskiarvoina, keskihajontoina sekä % -osuuksina. Tämä antaa mahdollisuuden verrata tuloksia valtakunnallisiin ja pohjoismaisiin tutkimuksiin. Muuttujien välisiä jakaumia kuvataan ristiintaulukoinnilla ja khiin neliö-testillä. Ristiintaulukointia käytetään kuvaamaan kahden luokitellun muuttujan välistä yhteyttä, kun taas khiin neliö-testin avulla voidaan päätellä onko jakaumien välillä tilastollisesti merkitsevää riippuvuutta. Varianssianalyysia (ANOVA) käytettiin ryhmien välisten tilastolliseen vertailuun. Tutkimuksessa selvitettiin koulun sijainnin vaikutusta uimataitoon. Pearsonin korrelaatiokerrointen avulla tarkasteltiin uimataitotestien tulosten ja koulun sijainnin välisiä yhteyksiä koko ryhmässä sekä sukupuolten välisiä eroavaisuuksia. Yleisesti tieteellisessä tutkimuksessa käytetään todennäköisyyden merkitsevyydelle kolmea raja-arvoa; $p < 0.05 (=*)$ tulos on tilastollisesti melkein merkitsevä, $p < 0.01 (=**)$ tulos on tilastollisesti merkitsevä, $p < 0.001 (=***)$ tulos on tilastollisesti erittäin merkitsevä. Tässä työssä käytetään 0.05 merkitsevyytaso. Muuttujien välisen eron p-arvon ollessa suurempi kuin 0.05 muuttujien välinen tulos ei ole tilastollisesti merkitsevä.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

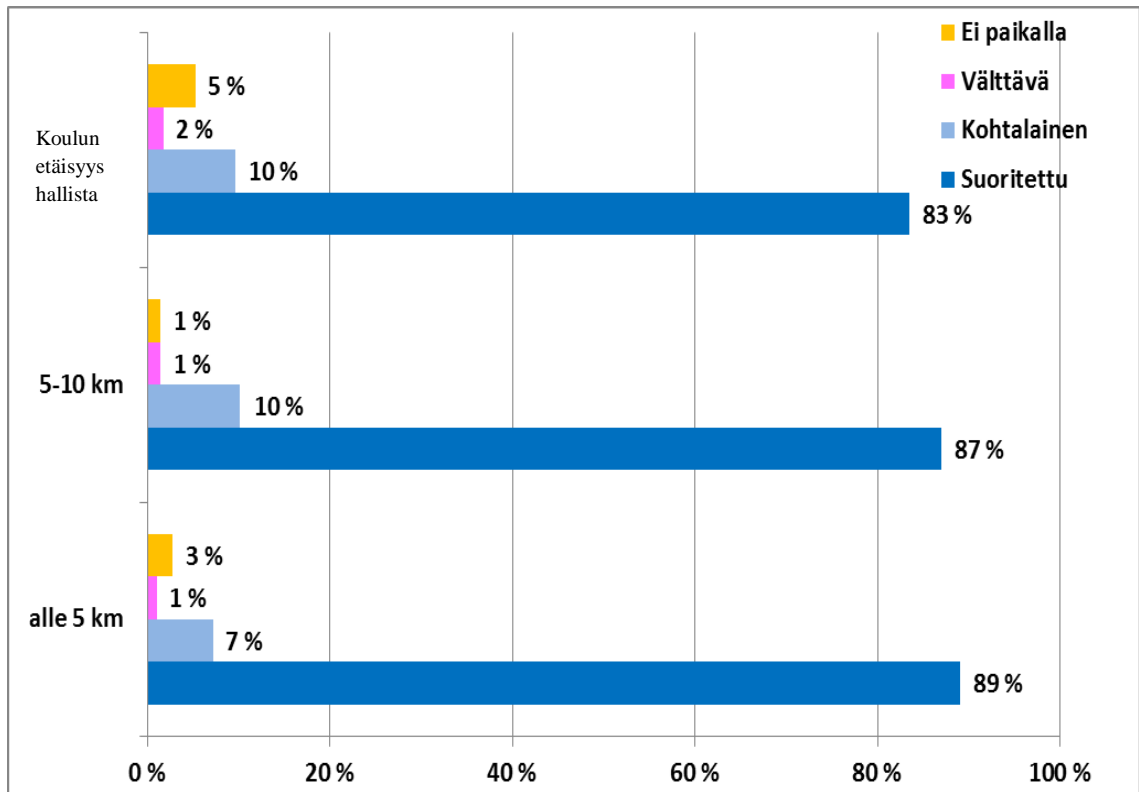
Tutkimuksen tulososiossa esitellään 6-luokkalaisten uimataitotestien tulokset, koulun sijainti (kolme eri kategoriaa), sukupuolten väliset eroavaisuudet sekä koulun koko. Tuloksissa esitellään myös 200m uimataitotestin tulosten vertailua valtakunnalliseen ja pohjoismaisiin tuloksiin.

Suoritetuissa uimataitotesteissä mitattiin uimataitoa Pohjoismaisen määritelmän mukaan, jossa hyväksytysti eli 200 metriä, josta 50 metriä selällään uineet kirjataan taulukoissa suoritettu osioon. Kategoriassa kohtalainen oppilaat pystyivät uimaan yli 10 metriä, mutta eivät kyenneet suorittamaan pohjoismaista uimataitotestiä. Välttävä kategoriassa olivat ne, jotka pystyivät uimaan alle 10 metriä. Taulukossa on huomioitu myös ne oppilaat, jotka eivät olleet paikalla.

Kuvio 4 osoittaa, että uimataito on parempi oppilailla, joiden koulu sijaitsee lähempänä Seinäjoen uimahallia. Tutkimuksessa ei ole tutkittu kaupungin ulkopuolisten uimahallien vaikutusta uimataitoon, sillä joidenkin kylien koulut sijaitsevat lähempänä toisen kunnan tai kaupungin alueella olevaa uimahallia tai kylpylää. Uimataitoprosentti oli alle 5 kilometrin päässä olevien koulujen osalta 89. Uimataito laski tutkimuksen mukaan hieman niillä oppilailla, joiden koulut sijaitsevat 5 – 10 kilometrin päässä uimahallista. Heidän uimataitoprosenttinsa oli 87. Yli 10 kilometrin päässä sijaisevien koulujen oppilaiden uimataitoprosentti oli 83. Tästä voidaan päätellä, että uimataito heikkeni mitä kauempana uimahallista koulu sijaitsi, mutta ero ei ollut tilastollisesti merkitsevä. ANOVA -keskiarvotesti antoi arvon ($p=0.390$). Tuloksista löytyy yhtäläisyyksiä LIKESIN vuonna 2011 tekemään tutkimukseen. Siinä selvisi, että uimahallin yhteys kuudesluokkalaisten uimataitoon oli havaittavissa, vaikkakaan ei merkittävä. Tutkimuksen mukaan uimahallin ollessa paikkakunnalla ($n=3449$) uimataitoprosentti oli 74. Tapauksissa, jossa uimahallia ei ollut paikkakunnalla ($n=1755$) uimataitoprosentti oli selvästi alhaisempi 66.

Yleisesti ottaen uimataito oli sitä parempi mitä lähempänä kaupungin uimahallia asutaan ja missä koulussa opiskellaan. Alle 5 kilometrin päässä sijaitsevien koulujen uimataitoprosentti oli 89. 5 – 10 kilometrin päässä uimahallista sijaitsevien koulujen uimataitoprosentin ollessa 87 voidaan todeta, että uimataitoprosentti on hieman korkeampi ver-

rattuna yli 10 kilometrin päässä sijaitseviin. Lähellä uimahallia eli alle 5 kilometrin päässä sijaitsevien koulujen uimataitoprosentti oli korkein ja voidaan todeta, että uimataito on sitä parempi mitä lähempänä uimahallia koulu sijaitsee, vaikka suurta tilastollista eroa ei olekaan. Tutkimuksessa huomioitiin myös ne oppilaat, jotka eivät olleet paikalla testissä.

KUVIO 4. Seinäjokelaisten 6 luokkalaisten suoritukset uintitestissä koulun etäisyyden mukaan

TAULUKKO 7. Seinäjokelaisten 6 luokkalaisten poikien suoritukset uintitestissä

Etäisyys	Oppilaita	Suoritettu	Kohtalainen	Välttävä	Ei paikalla
Alle 5 km	144	90,9 %	6,9 %	-	2,2 %
5 – 10 km	147	83,6 %	10,9 %	1,4 %	4,1 %
Yli 10 km	59	86,5 %	10,1 %	-	3,4 %

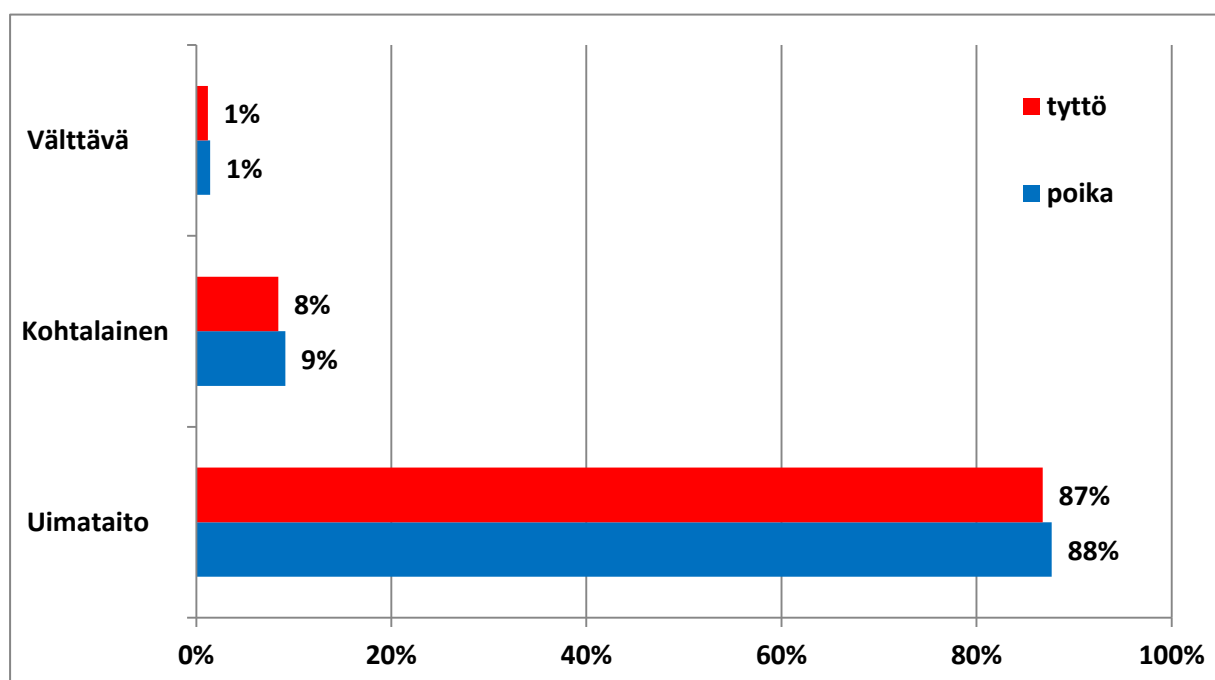
Taulukosta 7 on luettavissa, että alle 5 kilometrin päässä uimahallista asuvat pojat suorittivat uintitestin paremmin (90,9 %) kuin 5-10 kilometrin päässä asuvat (83,6 %) sekä myös paremmin kuin yli 10 kilometrin päässä uimahallista asuvat (86,5 %). Tilastollisesti kuitenkin yli 10 kilometrin päässä asuvat suorittivat testin paremmin kuin 5-10 km päässä asuvat. Pojilla ei etäisyydellä ollut juurikaan vaikutusta uimataitoon ($p=.689$), tytöillä taas etäisyys vaikutti poikia enemmän uimataitoon ($p=.254$), mikä ei kuitenkaan ole tilastollisesti merkitsevä ero

Taulukosta 8 on luettavissa, että alle 5 km päässä uimahallista sijaitsevien koulujen tyttöoppilailta uimataito oli 90 %, joka oli hieman korkeampi kuin 5-10 km päässä sijaitsevien koulujen oppilailta (86,9%). Tyttöissä yli 10 km päässä sijaitsevien koulujen oppilaiden uimataitoprosentti oli 76,8, mikä oli pienempi kuin verrattuna lähellä olevien koulujen oppilaisiin, ero ei kuitenkaan ole tilastollisesti merkitsevä ($p=.254$). Tyttöoppilaiden uimataitoprosenttien ero kaikkien kauimpana sijaitsevien koulujen ja kaikkien lähimpänä uimahallista sijaitsevien koulujen vertailussa oli tilastollisesti merkitsevä. Uimataito huononi mitä kauempana koulu uimahallista sijaitsi, mutta ero ei ollut tilastollisesti merkitsevä (ANOVA–keskiarvotesti, $p=.390$).

TAULUKKO 8. Seinäjokelaisten 6 luokkalaisten tyttöjen suoritukset uintitestissä

Etäisyys	Oppilaita	Suoritettu	Kohtalainen	Välttävä	Ei paikalla
Alle 5 km	140	90 %	7,1 %	1,5 %	1,4 %
5 – 10 km	137	86,9 %	8,8 %	1,4 %	2,9 %
Yli 10 km	56	76,8 %	12,5 %	3,6 %	7,1 %

Kuviosta 5 on luettavissa, että poikien ja tyttöjen uimataito oli lähes samalla tasolla. Testi osoitti, että sukupuolten välillä ei ollut tilastollisesti merkitsevää eroa ($p=0,475$).

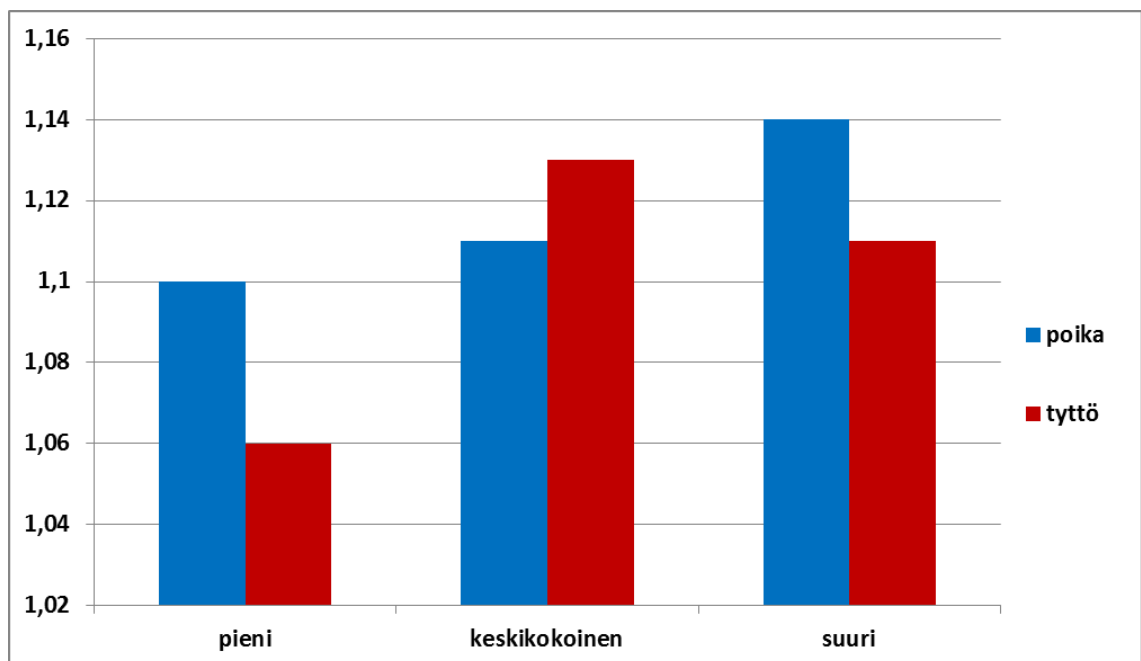

KUVIO 5. Seinäjokelaisten kuudesluokkalaisten mitattu uimataito

Uimataito on Seinäjoella erittäin hyvä verrattuna esimerkiksi aikaisemmin tehtyihin LIKESIN tutkimuksiin.

Koulut jaoteltiin siten, että alle 20 oppilaan luokat olivat pieniä, 21-50 oppilaan luokat olivat keskikokoisia ja yli 50 oppilaan luokat suuria (kuvio 6). Huomioitavaa on, että alle 20 oppilaan luokkia on myös alle 5 kilometrin päässä koulusta, mutta yleensä pienet luokat olivat yli 10 kilometrin päässä keskustasta, jossa Seinäjoen uimahalli sijaitsee. Pienissä luokissa eli alle 20 oppilaan luokissa oli 108 oppilasta. Keskisuurissa eli 21-50 oppilaan luokissa oli 242. Suurissa eli yli 50 oppilaan luokissa oppilaita oli 315. Isommissa kouluissa oli useampia rinnakkaisluokkia ja testaustilanteessa uimahallissa oli maksimissaan 30 oppilasta. Uimataito on sitä parempi mitä lähempänää ykköstä ollaan (käytetty asteikko: 1=hyvä uimataito – 3= välttävä uimataito), kuvio 6.

Uimataitomittausten perusteella on huomattavaa, että koulujen luokan koon mukaan paras uimataito oli pienien koulujen tytöillä 1,06, mutta erot eivät olleet tilastollisesti merkitseviä (ANOVA, pojat $p=.761$, tytöt $p=.520$). Huomioitavaa, että kuvion 6 mukaan uimataito on sitä parempi mitä pienempi luku on kyseessä.

KUVIO 6. Uimataito koulun koon (pieni, keskikokoinen, suuri) mukaan

8 POHDINTA

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia Seinäjokelaisten kuudesluokkalaisten poikien ja tyttöjen uimataitoa ja koulun sijainnin vaikutusta uimataitoon. Uimataitoa mitattiin 200 metrin uimataitotestillä. Yhtenäisen pohjoismaisen uimataitomääritelmän ansiosta tuloksia voitiin verrata valtakunnallisiin sekä pohjoismaisiin tuloksiin 200 metrin uimataidon osalta. Tutkimuksen tulokset kertovat Seinäjoen kaupungin päättäjille ja asukkailla uimataidon tasosta kuudesluokkalaisilla sekä siihen liittyvistä tekijöistä.

8.1 Tutkimusten tulosten tarkastelua

Kohderyhmän oppilaiden koulun sijainnin merkitystä uimataitoon tarkasteltiin koko ikäluokan osalta 200 metrin uimataitotestillä Seinäjoen uimahallissa.

Uimataitotestin suoritti 683 henkilön testausryhmästä 87 prosenttia. Seinäjokelaisista kuudesluokkalaista 9 prosenttia pystyi testissä uimaan 50 metriä, mutta ei 200 metriä. Yhden prosentin osuus suoritti testin niin, että pystyi uimaan maksimissaan 10 metriä. Kolme prosenttia oppilaista ei ollut paikalla testissä, vaikka mahdollisuuksia testin suorittamiseen oli järjestetty useampana päivänä. Uimataitotestissä ei mitattu aikaa, vaan suoritus hyväksyttiin kun ui 200 metrin testin, josta vähintään 50 metriä selällään.

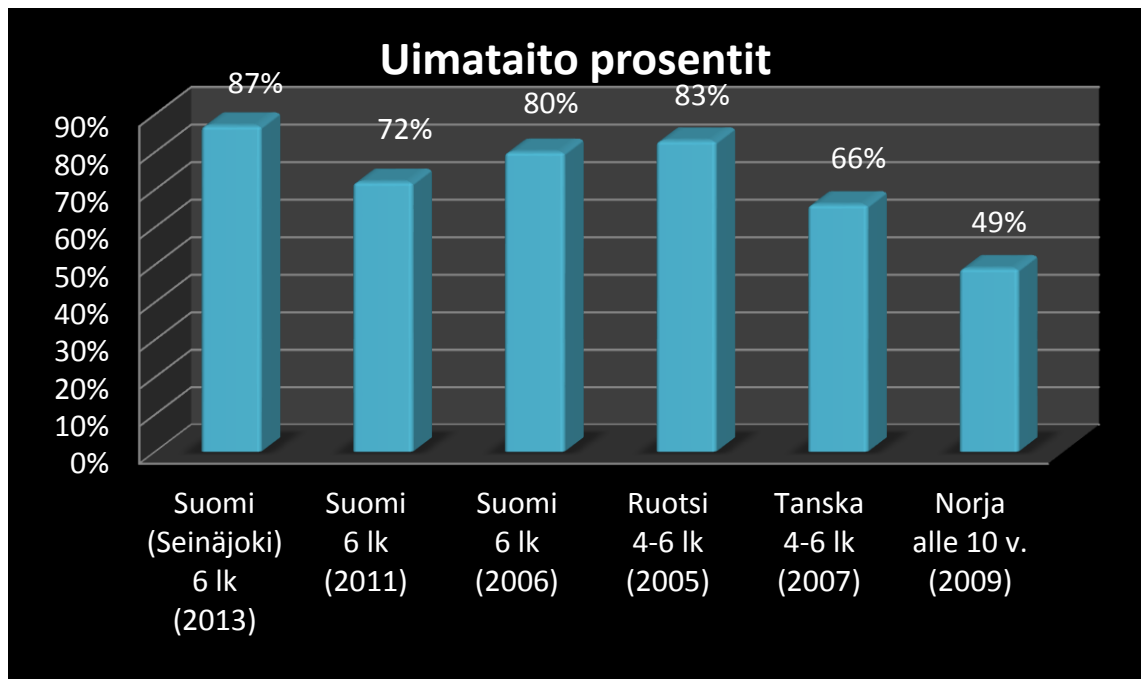
Uimataito on tytoilla ja pojilla korkeammalla tasolla Seinäjoella kuin valtakunnallisesti. Hyvä uinninopetus ja harrastuneisuus mielestäni tukevat sitä, että uimataitotaso on tytoilla ja pojilla lähes samalla tasolla. Seinäjoen koulujen opetussuunnitelmaan on kirjattu uimataidon suorittaminen yhdeksi tärkeäksi tavoitteeksi (Seinäjoen kaupungin internetsivusto). Uimahalli on merkittävä ja myönteinen tekijä uimataidon kannalta. Tämän tutkimuksen kohderyhmällä oli käytettävissään koulujen uinninopetukseen ajanmukainen uimahalli, jonka saavutettavuuden vaikutusta tutkittiin koulujen sijainnilla oppilaiden uimataitoon. Lukuvuoden aikana toteutuu yhteensä noin kuuden tunnin uinninopetus luokka-asteittain. Kuuden tunnin uinninopetus koulujen uintien yhteydessä ei ole kovin suuri määrä.

Tämän tutkimuksen mukaan koulujen sijainnilla oli Seinäjoen kaupungissa vaikutusta uimataitoon. Alle 5 kilometrin päässä sijaitsevien koulujen oppilaiden uimataitoprosentti oli 89. Uimataitoprosentti oli hieman alhaisempi oppilailla, joiden koulu sijaitsi 5-10 kilometrin päässä eli 87. Yli kymmenen kilometrin päässä sijaitsevien koulujen oppilaiden uimataitoprosentti oli 83. Tässä tutkimuksessa ei selvitetty oppilaiden mahdollista uinnin harrastamista muissa lähialueiden uimahalleissa. Seinäjoki on pinta-alaltaan iso kaupunki kuntaliitosten jälkeen, joten joissakin kylissä, joissa on perusopetusta saattaa naapurikunnan tai -kaupungin uimahalli olla lähempänä kuin Seinäjoen uimahalli. Lähellä sijaitsevia uimahalleja ovat Lapuan uimahalli, Ilmajoen uimahalli, Isonkyrön uimahalli sekä Härmän kylpylä.

Tutkimuksessa selvitettiin oppilaiden uimataitoa sukupuolten välillä. Tyttöjen ja poikien välille ei tullut kokonaisuudessaan suurta eroa, mutta tyttöjen uimataito oli heikompi niissä kouluissa, jotka sijaitsevat yli 10 kilometrin päässä Seinäjoen uimahallista. Yli 10 kilometrin päässä uimahallista sijaitsevien kuudesluokkalaisten tyttöjen muita alhaisempaa uimataitoa voidaan selittää pitkällä etäisyydellä Seinäjoen uimahalliin. Kouluilla, jotka sijaitsevat kauimpana keskustasta ovat myös yleensä muita kouluja vaatimattomammat liikuntaolosuhteet. Tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan perehdytty koulujen yleisiin liikuntamahdollisuuksiin ja niiden mahdolliseen vaikutukseen uimataitoon.

8.2 Tulosten vertailtavuus valtakunnallisiin ja pohjoismaisiin

Pohjoismainen uimataitomääritelmä on asetettu vuonna 1993, jolloin vähimmäismitaksi asetettiin 200m uinti. Nykyiseen muotoon uimataidon määritelmä on muuttunut siten, että uimataitoiseksi katsotaan henkilö, joka pudottuaan uimasyvyiseen veteen ja noustuaan pinnalle, osaa uida 200 metriä, josta 50 metriä selällään. (Kurki & Anttila 1999, 10.) Pohjoismaiden yhteinen uimataito mahdollistaa maiden välisen vertailun.

KUVIO 7. Uimataitoprosentit, Seinäjoki 2013, Suomi 2011 ja 2006, Pohjoismaiden tulokset 2000-luvulta

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan 87,5 % kuudesluokkalaisista seinäjokelaisista osasi uida 200m, josta 50m selällään. Suomessa vuoden 2011 tutkimuksen mukaan kuudesluokkalaisista suomalaisista 200m uimataidon hallitsi 72 %. (Hakamäki & Rajala 2011.) Vuoden 2006 tutkimuksen mukaan uimataitoprosentti oli 80 % (Hakamäki & Rajala 2006, 8-13) Vuoden 2005 tutkimuksen mukaan ruotsalaisista 4-6 luokkalaisista 83% osasi uida 200m, josta 50m selällään (Svenska livräddningsällskapet, 2005). Tanskalaisista 4-6 luokkalaisista vuoden 2007 tutkimuksen mukaan 66 % osasi uida 200m (Dansk Svømmeunion, 2007). Norjalaisista 10-vuotiaista lapsista 49 % osasi uida 200m vuoden 2003 tutkimuksen mukaan (Norges svømmeforbund, 2009). Seinäjoen kuudesluokkalaisten uimataitoprosentti (2013) on korkeampi ja uimataito parempi verrattuna LIKES:n tekemiin tutkimuksiin 2006 ja 2009. Lisäksi vertailin Seinäjokelaisten ja suomalaisten uimataitoa pohjoismaisiin uimataitotesteihin. Huomattavaa on, että Ruotsissa ja Tanskassa vertailuryhmänä on 4 – 6 luokkalaiset oppilaat. Norjassa uimataitotestit on tehty alle 10-vuotiaille (lähde pro gradu Ranta), joten tulokset eivät ole verrattavissa suomalaistutkimusten tuloksiin.

Ruotsalaisten vuonna 2005 tekemän tutkimuksen mukaan uimataito 4-6 luokkalaisilla ruotsalaisoppilailta oli 81 %. Huomioitavaa on, että ruotsalaisten tulos kattaa myös 4-5 luokkalaiset. (Svenska livräddningssällskapet 2005.) Tanskassa tehtiin tutkimus vuonna 2007, jonka mukaan 66 % osasi uida pohjoismaisen uimataitomääritelmän mukaisesti. Tanskassa testattiin myös 4-5 luokkalaiset (Dansk Svømmeunion, 2007). Norjalaisista 10-vuotiaista lapsista 50 % osasi uida 200m vuonna 2003 tehdyn tutkimuksen mukaan (Norges Svømmebund, 2003). Yhtenäisen pohjoismaisen uimataidon määritelmän vuoksi vertailtavuus oli kansallisten ja kansainvälisten tulosten kanssa mahdollista. Suomalaisien kuudesluokkalaisten uimataito on ollut vuonna 2006, 67 prosenttia. Vuonna 2004 LIKESIN tutkimuksen mukaan uimataitoprosentti oli 76. Seuraava LIKES - tutkimus tehtiin vuonna 2006 ja tutkimuksen uimataitoisten määrä nousi 80 prosenttiin. Viimeisimmän LIKESIN tutkimuksen mukaan uimataitoisten oppilaiden määrä laski 72 prosenttiin. Seinäjokelaisten kuudesluokkalaisten vuonna 2013 mitattujen tulosten mukaan uimataitoprosentti oli 87. Luku on korkeampi verrattuna sekä kansallisiin että pohjoismaisiin uimataitotutkimuksiin ja sitä voidaan pitää erinomaisena. Tärkeää on huomioda, että kaikissa Pohjoismaissa uimaopetus tapahtuu pääasiassa uimahalleissa, joten vertailu on mahdollista.

Suomalaisten ja ruotsalaisten oppilaiden samantasoista uimataitoa voitaneen selittää sillä, että vesistöjä on molemmissa maissa paljon. Vesistöt on otettava huomioon uimataidon hallinnan kannalta normaalissa elämässä. Norjassa on paljon vuoria ja järviä vähemmän, joten sisämaassa vesistöjä on vähemmän kuin Ruotsissa ja Suomessa. Toisaalta Norjalla on valtava määrä meren rantaviivaa. Tanskalaisten uimataidon selkeästi huonompi prosentti ihmetyttää, sillä maa on lähes täysin veden ympäröimä. Huomioitavaa on, että muissa Pohjoismaissa tutkimuksissa oli mukana myös nuorempia oppilaita kuin Suomessa, joten alhaisempi prosentti selittyy osittain tästä syystä. Uimataidon oppiminen on paljon kiinni myös toimintakulttuurista ja resursseista. Suomalaisten kuudesluokkalaisten uimataitoa tukee sen huomioiminen valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa sekä se, että uimataito katsotaan kansalaistaidoksi. Kuntien ja kaupunkien uimahallit sekä niissä järjestettävät uimakoulut ovat erittäin tärkeä tekijä uimataidon kannalta.

8.3 Tutkimuksen menetelmistä

Tämän tutkimuksen uintitesti on vahvistettu suomalaisen uinninopetuksen tavoitetaulukossa. Uinninopetuksen tavoitetaulukko antaa konkreettisia tavoitteita uimataidon kehittämiseen. (Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto 2009.) Testin yleinen tunnus-tettavuus tukee testien luotettavuutta sekä mahdollistaa vertailua ja arviointia. (Metsämuuronen 2006, 57.)

Tutkimuksen kohderyhmän uimataito selvitettiin uimataitotestillä. Olin paikalla testejä suoritettaessa, mikä oli jälkepäin arvioituna tutkimuksen luotettavuuden kannalta tärkeää, koska näin kaikki oppilaat suorittamassa testiä. Käytännön testin suorittaminen oman luokan kanssa oli järkevä ja luonteva valinta. Mikäli ryhmän kanssa olisi ollut samaan aikaan muita luokkia tekemässä testejä, olisi se saattanut aiheuttaa turhia paineita herkässä ikäkaudessa oleville testattaville oppilaille. Testaaminen oman luokan kesken ja omalla tunnilla oli testattaville paras vaihtoehto, sillä aluksi suunnittelin, että useampi luokka testataan samana päivänä ja samalla tunnilla.

Tutkimuksen toteutuksen ongelmana saattoi olla se, että osa oppilaista mahdollisesti pelkäsi heikon uimataitonsa vuoksi testaustilannetta. Tämän vuoksi uimataidottomat saattoivat jäädä kokonaan pois testistä. Seinäjoella on vuodesta 2009 saakka opetettu järjestelmällisesti uintia luokka-asteittain samalla tavalla kaikille oppilaille. Näin oppilaat harjaannutetaan siihen, että kuudennella luokalla suoritettava uimataitotesti ja oppilaiden taitotaso olisivat tarkasti opettajien tiedossa. Mikäli tekisin testit uudestaan, toteuttaisin testit samalla periaatteella, mutta ottaisin testitilanteessa huomioon oppilaiden uimataitotason, jolloin sijoittaisin heikon uimataidon omaavat oppilaat omaan testiryhmään. Oppilaat testattiin syksyllä 2013 ja he saivat tiedon testeistä jo keväällä 2013.

8.4. Jatkotutkimuksia

Tämän tutkimuksen tulosten pohjalta saatiin Seinäjoen kaupungin koulutoimelle ja liikuntapalveluille tärkeää tietoa kuudesluokkalaisten uimataidosta sekä koulun sijainnin vaikutuksesta oppilaiden uimataitoon.

Kohderyhmän uimataidon ollessa hyvällä tasolla, jatkotutkimukset voisivat käsitellä liikuntaharrastuneisuuden vaikutusta uimataitoon. Nyky-yhteiskunnassa on lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuus laskenut huomattavasti, joten mielestäni tutkimuksia ja tietoja pitäisi kerätä kunta-, ja kaupunkikohtaisesti. Liikunnallisen aktiivisuuden yleissuositus on 7-18-vuotiailla lapsilla ja nuorilla vähintään 1-2 tuntia päivässä monipuolista liikuntaa ikään sopivalla tavalla. Aktiivisuuden määräksi suositellaan 7-vuotiaalle vähintään kaksi tuntia ja 18-vuotiaalle vähintään tunti. Merkittävää terveyden kannalta on myös pitkien istumisjaksojen välttäminen. Liikunnan ja levon oikea suhde on muistettava, jotta kumpikin toiminta tuntuu miellyttävältä yleistä terveyttä edistäen. Yleisen liikunta-aktiivisuuden suosituksen pohjalta mahdollisena jatkotutkimuksena voisi olla liikuntaharrastuneisuuden vaikutukset uimataitoon, missä merkittävänä tekijänä olisi lasten käyttämä päivittäinen aika liikuntaharrastuneisuuteen.

Lisäksi mielenkiintoisena jatkotutkimuksen aiheena voisi olla, kuinka muiden kuntien uimahallit ja niiden läheisyys kouluihin vaikuttavat uimataitoon ja käyttävätkö oppilaat niitä. Seinäjoella on panostettu uimaopetukseen, ja jatkotutkimuksena voisi olla, kuinka kesällä järjestettävät uimakoulut vaikuttavat oppilaiden uimataitoon. Lisäksi uimaopetuksen laadun ja tason vaikutus uimataitoon olisi mielenkiintoinen jatkotutkimuksen aihe esimerkiksi Seinäjoen kaupungin alueelta tehtynä.

LÄHTEET

- Aalberg, V. & Siimes, M. A. 2007. Lapsesta aikuiseksi. Jyväskylä. Gummerus.
- Alanen, J. 1970. Seinäjoen historia 1. Seinäjoen kirjapaino.
- Anttila, E. 2002. Vesileikit. Helsinki. Edita.
- Dansk Svømmeunion. 2008. Danskernes svømmeduelighed, livredningsmaessige faerdigheder og holdninger til svømning.
- Forsman, H. & Lampinen, K. 2008. Laatuä käytännön valmennukseen. Jyväskylä. Gummerus.
- Hakamäki, J., Läärä, J., Hotti, K., Lauritsalo, K., Keskinen, I., Pantzar, T. & Liinpää, S. 2007. Uimaopetuksen käsikirja. Jyväskylä. WSOY.
- Hakamäki, M. & Rajala, K. 2006. Kuudesluokkalaisten ja aikuisten uimataito Suomessa 2006. Jyväskylä. Jyväskylän yliopistopaino.
- Hakkarainen, H., Jaakkola, T., Kalaja, S., Lämsä, J., Nikander, A., Riski, J. 2009, Lasten ja nuorten urheiluvalmennuksen perusteet. Jyväskylä. Gummerus.
- Heikkilä, T. 2004. Tilastollinen tutkimus. Helsinki. Edita.
- Heuru, K. 2002. Kunta perusoikeuksien toteuttajana. Talentum. Saarijärvi. Gummerus.
- IImanen, K. 2006. Aina pinnalla. 50 vuotta työtä uimaopetuksen ja hengenpelastuksen hyväksi. Helsinki: Edita Prima.
- IImanen, K. 1996. Kunnat liikkeelle. Kunnallinen liikuntahallinto suomalaisen yhteiskunnan muutoksessa 1919–1994. Jyväskylän yliopisto.
- Kananen, J. 2011. Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun kirjasto.
- Karvinen, J., Hiltunen, P. & Jääskeläinen, L. 1991. Lapsi ja urheilu. Helsinki. Otava.
- Koskinen, P. 1984. Uinninopetuksen perusteet. 2.painos. Jyväskylä. Gummerus.

- Kurki, J. & Anttila, R. 1999. Uintitaito ja uinninopetus Suomessa. Jyväskylä. Kopi-Jyvä.
- Lauritsalo, K., Pohjola, T., Seppä, T., Suomalainen, M. & Virrankoski, U. 1992 Uinnin opetuksen opas. Helsinki. Suomen Uimaopetus- ja hengenpelastusliitto ry.
- Lintunen, T. 2003. Liikunta kouluiässä. Porvoo: WS Bookwell.
- Lyytinen, P., Korhonen, M. & Lyytinen, H. 1998. Näkökulmia kehityspsykologiaan kehitys kontekstissaan. Porvoo. WSOY.
- Metsämuuronen, J. 2006. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. 3.uudistettu painos. Jyväskylä. Gummerus.
- Miettinen, P. 1999. Liikkuva lapsi ja nuori. Jyväskylä. Gummerus.
- Mustonen, P. 2006. Sata altaassa. Suomen Uimaliitto 1906–2006. Helsinki. Edita
- Norges svømmeforbund. 2009. Viitattu, <http://www.svomming.no>
- Opetushallitus, Suomen kuntaliitto, Opetusalan ammattijärjestö & Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto. 2008. Uimaopetus turvallisemmaksi. 1-5.
- Opetushallitus, Perusopetussuunnitelman perusteet 2004. Helsinki. Opetushallitus.
- Opetushallitus, Perusopetussuunnitelman perusteet 2006. Helsinki. Opetushallitus.
- Rajala, K. & Kankaanpää, A. 2011. Kuudesluokkalaisten ja aikuisten uimataito Suomessa vuonna 2011. Jyväskylä. Jyväskylän yliopistopaino.
- Ranta, R. 2009. Kuudesluokkalaisten liikuntaharrastuneisuuden vaikutus uimataitoon. Liikuntapedagogiikan pro gradu tutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- Ritanen-Närhi, P. & Pellinen, S. 2004. Ui kunnolla. Helsinki. Edita Prima.
- Ronkainen, S., Pehkonen, L., Lindblom-Ylänne, S. & Paavilainen, E. 2013. Tutkimuksen voimasanat. Helsinki. Sanoma Pro oy.
- Salokangas, R. 2006. Etelä-Pohjanmaan historia VII. Vaasa. Ykköset-offset.
- Seinäjoen liikuntastrategia, 2010. Seinäjoen kaupunki.

Seinäjoki-info. Tietoa taskuun 2011. Seinäjoen kaupunki.

Seinäjoki lyhyesti, internetsivusto.

Suomi, K., Karimäki, A. & Matilainen, P. 2007. Kuntapäätäjät luottavat liikunnan mahdollisuuksiin rakennemuutoksissa. *Liikunta ja Tiede* 3–4, 28–32.

Svenska livräddningssällskapet. 2008.

Vehkalahti, K. 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Finn Lectura.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Helsinki. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vienola, R. 2007. Tie Rantapelastajaksi. Liikuntapedagogiikan pro gradu tutkielma. Jyväskylän yliopisto

LIITTEET

Koulujen oppilasmäärät ja oppilaiden koulukohtaiset uimataitoprosentit

Koulu	Oppilaita määrä	Suoritettu %	Kohtalainen %	Välttävä %	Ei paikalla %
Alakylä	52	90	10	0	0
Jouppi	16	75	13	0	13
Kivistö	33	91	9	0	0
Lintuviita	43	93	7	0	0
Marttila	62	98	2	0	0
Pohja	22	91	9	0	0
Törnävä	56	88	9	0	4
Halkosaari	17	94	0	0	6
Hyllykallio	87	74	15	6	6
Keski-Nurmo	26	92	8	0	0
Kärki	38	92	8	0	0
Niemistö	19	89	11	0	0
Pajuluoma	30	80	17	3	0
Valkeavuori	67	91	4	1	3
Alaviitala	7	86	0	0	14
Asema	7	71	29	0	0
Haapaluoma	4	100	0	0	0
Honkakylä	3	100	0	0	0

Isokylä	8	100	0	0	0
Kitinoja	11	82	18	0	0
Kirja-Matti	32	75	9	3	13
Toivolanranta	22	82	14	5	0
Topparla	12	100	0	0	0
Koura	5	60	20	0	20
Yhteensä	683	87	9	1	3
